

mulier instituut

Partners

Bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginterventies

Een verdiepend onderzoek onder (potentiële) gebruikers

Linda Ooms

Vicky Dellas

Caroline van Lindert

Bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginterventies

Een verdiepend onderzoek onder (potentiële) gebruikers

Met subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

**Linda Ooms
Vicky Dellas
Caroline van Lindert**

Mulier Instituut

sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht

T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl

E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1. Achtergrond	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	12
2. Methode	15
2.1 Kwantitatief onderzoek	15
2.2 Kwalitatief onderzoek	18
3. Resultaten bekendheid en inzet van erkende sport- en beweginginterventies	21
3.1 Resultaten kwantitatief onderzoek	21
3.2 Resultaten kwalitatief onderzoek	40
4. Conclusies en aanbevelingen	49
Referenties	55
Bijlage 1 Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport	57
Bijlage 2 Online vragenlijst studenten bewegingswetenschappen	63
Bijlage 3 Interviewschema sportkunde- en ALO-opleidingen	65
Bijlage 4 Interviewschema beleidsambtenaar sport casestudie	67

Samenvatting

Binnen het landelijk Erkenningstraject Interventies worden interventies uit verschillende werkvelden systematisch beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Uit eerdere onderzoeken onder ontwikkelaars en potentiële gebruikers van sport- en beweeginventies blijkt dat de databanken waarin de erkende sport- en beweeginventies zijn opgenomen nog niet altijd worden gevonden en dat erkende sport- en beweeginventies nog weinig buiten de Sportimpuls worden ingezet. Het doel van dit onderzoek is: inzicht krijgen in de bekendheid van erkende sport- en beweeginventies bij potentiële gebruikers, hun behoefte om erkende sport- en beweeginventies in te zetten en de achterliggende factoren in kaart brengen die een rol spelen bij het al dan niet inzetten van een erkende interventie in de sport- en beweegsector, om aanbevelingen te formuleren voor het verbeteren van de bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginventies. In het huidige onderzoek is de inzet van erkende sport- en beweeginventies daarom meer in de diepte geëvalueerd. Data zijn verzameld via een online vragenlijst onder gemeenteambtenaren (met de portefeuille) sport (n=202, respons 53%), buurtsportcoaches (n=133, respons 71%), sportverenigingen (n=407, respons 18%) en eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam (n=26, respons 14%). Met vertegenwoordigers van sportkunde-opleidingen (n=7, respons 88%) en de lerarenopleidingen Lichamelijke Opvoeding (ALO) (n=4, respons 67%) in Nederland zijn korte telefonische interviews gehouden. Daarnaast is een casestudie uitgevoerd in een middelgrote gemeente in Nederland, waarbij de belangrijkste betrokkenen bij de opzet en uitvoering van het gemeentelijk sport- en beweegstimuleringsbeleid op locatie zijn geïnterviewd.

Uit de resultaten blijkt dat binnen de ondervraagde (potentiële) gebruikersgroepen een meerderheid van de respondenten (redelijk) bekend is met erkende sport- en beweeginventies, met uitzondering van de studenten bewegingswetenschappen. Voor de bekendheid met de online databanken met erkende sport- en beweeginventies zien we hetzelfde beeld onder (potentiële) gebruikers, behalve dat naast de studenten bewegingswetenschappen ook sportverenigingen niet goed bekend zijn met de databanken. 91 procent van de gemeenteambtenaren geeft aan dat zij sport- en beweeginventies in hun gemeente hebben ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren, 92 procent van de buurtsportcoaches heeft sport- en beweeginventies ingezet, net als 32 procent van de sportverenigingen. Er is behoefte om erkende sport- en beweeginventies in te zetten, daarnaast worden ook niet-erkende interventies gebruikt. Als sport- en beweeginventies worden ingezet, geeft 55 procent van de gemeenteambtenaren, 44 procent van de buurtsportcoaches en 23 procent van de sportverenigingen aan dat erkende interventies worden gebruikt. Sportverenigingen zetten dus het minst vaak (erkende) sport- en beweeginventies in.

De belangrijkste aspecten bij de keuze om een (erkende) sport- en beweeginventie in te zetten zijn dat deze aansluit bij de gekozen doelgroep en het gemeente- en/of verenigingsbeleid, aan te passen is aan de lokale situatie en betaalbaar is. Redenen om geen gebruik te maken van erkende sport- en beweeginventies zijn meer praktisch van aard. Gemeenteambtenaren sport en buurtsportcoaches spelen een belangrijke rol bij het kiezen van een aanpak voor sport- en bewegingsstimulering van inwoners. Toch zien we dat de meeste gemeenten nog niet actief bezig zijn om de inzet van erkende interventies te stimuleren. De manier waarop erkende sport- en beweeginventies worden uitgevoerd verschilt, hoewel de ervaringen van betrokkenen overwegend positief zijn. Binnen de sportkunde- en ALO-opleidingen is nog weinig aandacht voor erkende sport- en beweeginventies en de online databanken. De opleidingen vinden het thema wel goed binnen de opleidingen passen.

Om de bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginterventies te verbeteren, is het onder andere belangrijk om informatie over (het belang van) erkende sport- en beweeginterventies regelmatig onder relevante (potentiële) gebruikers te verspreiden. Belangrijke doelgroepen zijn hierbij gemeenteambtenaren sport, studenten aan hogescholen (o.a. sportkunde- en ALO-opleidingen) en universiteiten (o.a. opleiding bewegingswetenschappen) en trainers van sportverenigingen. Daarnaast is het belangrijk om na te denken hoe meer praktische informatie in het erkenningstraject en de verschillende erkenningsniveaus kunnen worden geïntegreerd, zoals hoe de erkende interventie aan de lokale context kan worden aangepast. Tot slot wordt aanbevolen om duidelijker te communiceren naar (potentiële) gebruikers over de inhoud en de betekenis van de verschillende erkenningsniveaus.

1. Achtergrond

In dit hoofdstuk wordt de achtergrond van het onderzoek uitgelegd en worden de doelstelling van het onderzoek en de bijbehorende onderzoeksvragen besproken.

1.1 Inleiding

Voldoende bewegen is belangrijk voor het bevorderen en in stand houden van een goede gezondheid (WHO, 2011). Volgens de meest recente beweegerichtlijnen van de Gezondheidsraad moeten volwassenen minstens 150 minuten per week aan matig intensieve inspanning doen, zoals wandelen en fietsen, verspreid over diverse dagen. Voor kinderen en jeugd is dit zelfs elke dag een uur aan (tenminste) matig intensieve activiteiten. Langer, vaker en/of intensiever bewegen geeft extra gezondheidsvoordelen. Ook het doen van spier- en botversterkende activiteiten en het voorkomen van veel stilzitten, maken onderdeel uit van de richtlijnen (Gezondheidsraad, 2017). In 2017 voldeed 47 procent van de Nederlanders van 4 jaar en ouder aan deze beweegerichtlijnen (CBS & RIVM, 2017). Dat betekent dat meer dan de helft van de Nederlandse bevolking van 4 jaar en ouder te weinig beweegt en een verhoogde kans heeft op het krijgen van allerlei gezondheidsproblemen (WHO, 2011).

Sport en Bewegen in de Buurt

Met het programma Sport en Bewegen in de Buurt (SBB) wil het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) bijdragen aan een gezonde en actieve samenleving door mensen meer kansen te bieden om te sporten en te bewegen. De gezonde keuze moet de gemakkelijke keuze worden. Het programma is in 2012 gestart en loopt eind 2018 af. De centrale doelstelling van het programma is dat voor iedere Nederlander passend, veilig en toegankelijk sport- en beweegaanbod in de buurt aanwezig is (VWS, 2015). Het programma kent twee hoofdonderdelen, namelijk de inzet van buurtsportcoaches en de Sportimpuls.¹ Gemeenten krijgen via het programma SBB cofinanciering voor de inzet van buurtsportcoaches. De buurtsportcoach heeft als specifieke opdracht het organiseren van sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van verbindingen tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren, zoals welzijn, gezondheidszorg, jeugdzorg, kinderopvang en het onderwijs. De buurtsportcoach is daarom tegelijkertijd werkzaam in de sport- en beweegsector en tenminste één andere sector.² Via de Sportimpuls kunnen lokale sport- en beweegaanbieders tweejarige financiële ondersteuning ontvangen bij het opzetten van lokaal vraaggericht sport- en beweegaanbod. Het doel van de Sportimpuls is om een hogere en vooral duurzame sport- en beweegdeelname te bereiken. De Sportimpuls is gericht op mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen.³ Naast deze 'reguliere' Sportimpulsregeling bestaat de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG)⁴ en de Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB).⁵ Deze regelingen richten zich op het bevorderen van de sport- en beweegparticipatie van 0- tot 18-jarigen met (risico op) (ernstig) overgewicht en hun ouders (KSG) en 0-21-jarigen uit gezinnen met een laag inkomen en hun

¹ De Sportimpuls stopt na 2018. Sportimpulsprojecten die in 2018 van start zijn gegaan, lopen nog door tot en met 2020. De financiering van de inzet van buurtsportcoaches wordt na 2018 voortgezet vanuit de Brede Regeling Buurtsportcoaches en is gekoppeld aan het Nationaal Sportakkoord (VWS, 2018).

² <https://www.sportindebuurt.nl/buurtsportcoaches/wat-zijn-buurtsportcoaches/>

³ <https://www.sportindebuurt.nl/sportimpuls/sportimpuls-regulier/index.html>

⁴ <https://www.sportindebuurt.nl/sportimpuls/sportimpuls-kinderen-sportief-op-gewicht/>

⁵ <https://www.sportindebuurt.nl/sportimpuls/sportimpuls-jeugd-in-lage-inkomensbuurten/>

ouders (JILIB). Binnen het programma SBB wordt in het algemeen de inzet van erkende sport- en beweeginterventies gestimuleerd. Binnen de Sportimpuls is het een voorwaarde voor het honoreren van de subsidieaanvraag.

Erkende interventies

Er worden verschillende definities van sport- en beweeginterventies gehanteerd. Binnen het landelijk Erkenningstraject Interventies worden sport- en beweeginterventies als volgt gedefinieerd: een sport- en beweeginterventie is elke planmatige en doelgerichte aanpak die afwijkt van wat gangbaar is voor de doelgroep om het gedrag van mensen te veranderen en hun omstandigheden te beïnvloeden, met als doel het bevorderen van duurzaam sport- en beweeggedrag. Indien sport en bewegen als middel wordt ingezet, kan het doel ook gedragsverandering op een ander vlak zijn, zoals verbetering van de gezondheid, verhoging van de deelname aan en verhoging van de leefbaarheid in de maatschappij.⁶

Voor de begrijpelijkheid is binnen dit onderzoek een wat eenvoudiger omschrijving van sport- en beweeginterventies gehanteerd, aangevuld met wat voorbeelden: sport- en beweeginterventies zijn bedoeld om structurele sport- en beweegdeelname onder deelnemers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een beweegprogramma voor ouderen, wekelijkse sportactiviteiten op de basisschool voor kinderen of een hardloopcursus voor vrouwen met een migratieachtergrond. Het gaat hierbij niet om een eenmalige sport- of beweegactiviteit.

Binnen het landelijk Erkenningstraject Interventies worden interventies uit verschillende werkvelden systematisch beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Het erkenningstraject is een samenwerking tussen het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL: gezondheidsbevordering), het Nederlands Jeugdinstituut (NJI: jeugdwelzijn, ontwikkelingsstimulering, jeugdzorg), het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ: jeugdgezondheidszorg), Kenniscentrum Sport (sport en bewegen), Movisie (de sociale sector), Trimbos (langdurige geestelijke gezondheidszorg) en Vilans (langdurende ouderen- en gehandicaptenzorg). Binnen het erkenningstraject zijn verschillende niveaus van erkenning te onderscheiden⁷, zie ook figuur 1.1:

- *Goed Beschreven*: hiervoor gelden de volgende criteria: 1) probleem, doelgroep, doelen, aanpak, randvoorwaarden, overdraagbaarheid en onderzoek naar praktijkervaringen zijn beschreven; 2) het verband tussen aanleiding, doelen, doelgroep en aanpak is duidelijk beschreven. Daarnaast moet de interventie goed uitvoerbaar zijn in de praktijk.
- *Goed Onderbouwd*: hiervoor gelden dezelfde criteria als voor het niveau Goed Beschreven. Daarnaast moet de werkzaamheid van de interventie zijn onderbouwd met wetenschappelijke modellen, theorie en/of literatuur.
- *Effectief*: hiervoor gelden dezelfde criteria als voor het niveau Goed Onderbouwd. Daarnaast is de effectiviteit van de interventies aangetoond met in ieder geval Nederlands onderzoek van voldoende kwaliteit. Binnen het niveau Effectief is nog de onderverdeling: eerste aanwijzingen voor effectiviteit, goede aanwijzingen voor effectiviteit en sterke aanwijzingen voor effectiviteit.

Voor het niveau Goed Beschreven worden interventies beoordeeld door professionals uit de praktijk, voor de niveaus Goed Onderbouwd en Effectief gebeurt dit door de Erkenningscommissie Interventies.

⁶ <https://www.kenniscentrumsport.nl/sportinterventies-en-beweeginterventies/6-stappen-naar-erkenning/>

⁷ <https://www.allesoversport.nl/artikel/ik-wil-een-interventie-laten-erkennen-wat-moet-ik-daarvoor-doen/>

Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld op één van deze niveaus, dan spreken we van een erkende interventie. Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject voor sport- en beweeginterventies.

Figuur 1.1 De verschillende erkenningsniveaus

Bron: [Kenniscentrum Sport, 2018](#)

In een online databank zijn alle erkende leefstijlinterventies, waaronder alle erkende sport- en beweeginterventies, opgenomen. Er zijn verschillende websites waarop de erkende interventies worden gepresenteerd:

- [Interventiedatabank Gezond en Actief Leven van het RIVM CGL](#): deze databank bevat een overzicht van de erkende leefstijlinterventies, waaronder alle erkende sport- en beweeginterventies.
- [Interventiedatabank sport- en beweeginterventies van Kenniscentrum Sport](#): deze databank bevat alleen de erkende sport- en beweeginterventies.
- [Menukaart Sportimpuls van het programma SBB](#): binnen de Sportimpuls mogen lokale sport- en beweegaanbieders alleen erkende sport- en beweeginterventies inzetten. Deze worden gepresenteerd op de Menukaart Sportimpuls (reguliere regeling en JILIB-regeling) en de Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG-regeling). Dit betreft een selectie van de erkende sport- en beweeginterventies. De Menukaart Sportimpuls is alleen opgezet voor de Sportimpulsregeling en wordt opgeheven zodra de Sportimpuls eindigt.

In 2017 is de erkenning van interventies (het erkenningstraject en de verschillende databanken) geëvalueerd onder gebruikers van interventies (o.a. lokale professionals en beleidsmakers), ontwikkelaars van interventies, commissieleden en praktijkbeoordelaars, begeleiders/secretariaten van de diverse instituten die betrokken zijn bij het erkenningstraject⁸ en andere stakeholders (o.a. subsidieverstrekking en brancheorganisaties) (Gelinck, 2018). Het doel van de evaluatie was om inzicht te krijgen in de manier waarop en de mate waarin het erkenningstraject en de databanken bijdragen

⁸ Personen die interventie-ontwikkelaars begeleiden en ondersteunen bij het laten erkennen van hun interventie.

aan de kwaliteitsverbetering van interventies in het veld van de betrokken sectoren en welke verbeterpunten daarin mogelijk zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door Kenniscentrum Sport, Movisie, NCJ, NJi, RIVM CGL, Trimbos en Vilans. Aan het onderzoek namen ruim 700 respondenten deel die vanuit de genoemde instituten waren aangeschreven, waarvan een klein deel (11%) door Kenniscentrum Sport was uitgenodigd en een klein deel aangaf in de sector Sport en Bewegen werkzaam te zijn (13%). Ruim drie kwart (79%) van de 700 respondenten gaf aan bekend te zijn met het erkenningstraject. Iets meer dan een kwart (27%) van deze groep was een gebruiker van interventies. 23 procent kent de databank met sport- en beweeginterventies van Kenniscentrum Sport. Verder blijkt uit het onderzoek dat zowel het erkenningstraject als de verschillende databanken als heel nuttig worden ervaren, maar dat het vooral nog schort aan het daadwerkelijke gebruik van erkende interventies. 38 procent van de respondenten geeft aan dat in hun sector de voorkeur uitgaat naar de inzet van erkende interventies, voor de sport- en beweegsector in het bijzonder gaat het om 35 procent van de respondenten. Onbekendheid met het erkenningstraject en de databanken, onduidelijkheid over de meerwaarde van het inzetten van een erkende interventie en de onbereidheid van gemeenten om erkende interventies te financieren zijn redenen waarom erkende interventies (nog) niet worden ingezet. Daarnaast spelen een gebrek aan geschikte erkende interventies voor een bepaalde sector/doelgroep en de voorkeur geven aan eigen (ontwikkelde) interventies een rol.

Ook uit eerdere onderzoeken onder eigenaren en potentiële gebruikers van sport- en beweeginterventies blijkt dat de databanken waarin de erkende sport- en beweeginterventies zijn opgenomen nog niet altijd worden gevonden en erkende sport- en beweeginterventies nog weinig buiten de Sportimpuls worden ingezet. Redenen voor het niet inzetten van erkende sport- en beweeginterventies zijn vergelijkbaar met die zijn genoemd in het onderzoek naar de erkenning van interventies (Gelinck, 2018). Daarnaast vindt men⁹ dat erkende sport- en beweeginterventies niet altijd aansluiten op de lokale situatie of weet men niet hoe de erkende interventies lokaal te implementeren. Verder hebben de meeste sport- en beweeginterventies slechts de erkenning 'Goed Beschreven' en is nog weinig bekend over de effectiviteit en praktische inzetbaarheid. In het algemeen is het onduidelijk wat de daadwerkelijke behoefte is om erkende sport- en beweeginterventies te gebruiken (Lanting et al., 2012; Ooms et al., 2015; Van Ginneken et al., 2016; Van Lindert et al., 2017b).

Het is daarom wenselijk om meer inzicht te krijgen in de behoeften van potentiële gebruikers van sport- en beweeginterventies om, buiten de Sportimpuls, erkende sport- en beweeginterventies in te zetten en de achterliggende factoren in kaart te brengen die een rol spelen bij het al dan niet inzetten van een erkende interventie in de sport- en beweegsector. Hoe kiezen lokale professionals en vrijwilligers bijvoorbeeld hun aanpakken om sport- en beweeggedrag te stimuleren en wat zijn belemmeringen en stimulansen bij het inzetten van een erkende sport- en beweeginterventie? In het huidige onderzoek wordt de inzet van erkende sport- en beweeginterventies meer in de diepte geëvalueerd.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is: inzicht krijgen in de bekendheid van erkende sport- en beweeginterventies bij potentiële gebruikers, hun behoefte om erkende sport- en beweeginterventies in te zetten en de achterliggende factoren in kaart brengen die een rol spelen bij het al dan niet inzetten

⁹ Gebruikers, ontwikkelaars, commissieleden, secretariaten en overige stakeholders.

van een erkende interventie in de sport- en bewegingssector, om aanbevelingen te formuleren voor het verbeteren van de bekendheid en inzet van erkende sport- en bewegingsinterventies.

Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Kenniscentrum Sport en maakt onderdeel uit van de Monitor Sport en Bewegen in de Buurt, die het Mulier Instituut jaarlijks uitvoert met subsidie van het ministerie van VWS. Het ministerie van VWS heeft het programma SBB vormgegeven en is verantwoordelijk voor het sport- en bewegingsbeleid na het programma SBB, zoals weergegeven in het Nationaal Sportakkoord (VWS, 2018). Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject van sport- en bewegingsinterventies en is beheerder van de databank. Kenniscentrum Sport had een adviserende rol in het onderzoek, bijvoorbeeld bij de keuze van de gebruikersgroepen en bij het opstellen van de vragenlijsten. Daarnaast heeft Kenniscentrum Sport een online vragenlijst uitgezet onder ontwikkelaars van interventies naar de inzet van erkende sport- en bewegingsinterventies buiten de Sportimpuls om. De resultaten waren ten tijde van het huidige onderzoek nog niet beschikbaar en zijn daarom niet in deze rapportage meegenomen. Voor VWS bieden de resultaten input voor verdere invulling van het sport- en bewegingsbeleid na 2018 en de (mogelijke) rol die erkende sport- en bewegingsinterventies daarin zouden kunnen krijgen. Voor Kenniscentrum Sport bieden de resultaten handvatten om de bekendheid en inzet van erkende interventies te verbeteren.

De centrale onderzoeksvraag is: in hoeverre zijn potentiële gebruikers van sport- en bewegingsinterventies bekend met erkende sport- en bewegingsinterventies, wat is hun behoefte om erkende sport- en bewegingsinterventies in te zetten en welke achterliggende factoren spelen een rol bij het al dan niet inzetten van een erkende interventie in de sport- en bewegingssector?

Hiervan afgeleid zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. In hoeverre zijn (potentiële) gebruikers bekend met het bestaan van erkende sport- en bewegingsinterventies en de databanken?
2. Zetten (potentiële) gebruikers (erkende) sport- en bewegingsinterventies in om de sport- en bewegingsdeelname onder inwoners te stimuleren en zo ja, gebeurt dit binnen of buiten de Sportimpuls?
3. Wat zijn de belangrijkste redenen om wel of geen gebruik van erkende sport- en bewegingsinterventies te maken?
4. Welke aspecten spelen een rol bij de keuze van een (erkende) sport- en bewegingsinterventie?
5. Wie bepaalt of en welke (erkende) sport- en bewegingsinterventie wordt ingezet?
6. Hoe worden erkende sport- en bewegingsinterventies gebruikt (bijv. worden alle onderdelen uit de interventie gebruikt of maar een aantal onderdelen)?
7. Wat zijn ervaringen van gebruikers met de inzet van erkende sport- en bewegingsinterventies?
8. In hoeverre wordt over erkende sport- en bewegingsinterventies gedoceerd binnen opleidingen waar potentiële gebruikers worden opgeleid?
9. Hoe kan het gebruik van (erkende) sport- en bewegingsinterventies worden bevorderd?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven, gevolgd door een beschrijving van de resultaten in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 sluit af met de belangrijkste conclusies van het onderzoek en een aantal aanbevelingen om de bekendheid met en inzet van erkende sport- en bewegingsinterventies te verbeteren.

2. Methode

Voor dit onderzoek zijn via kwantitatieve en kwalitatieve methoden data verzameld, in de vorm van online vragenlijsten en interviews met (opleiders van) (potentiële) gebruikers van sport- en beweeginterventies. Onder gebruikers van interventies verstaan wij personen, die in hun professionele (bijv. een beleidsmedewerker bij een gemeente) of vrijwillige functie (bijv. een vertegenwoordiger van een sportvereniging) sport- en beweeginterventies kunnen inzetten om sport- en bewegen onder bepaalde doelgroepen (bijv. kinderen met overgewicht, inwoners van een wijk) te stimuleren. In het huidige onderzoek zijn de volgende potentiële gebruikersgroepen geselecteerd en bevestigd:

- Gemeenteambtenaren (met de portefeuille) sport;
- Buurtsportcoaches;
- Vertegenwoordigers van sportverenigingen;
- Eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam, potentiële toekomstige gebruikers van sport- en beweeginterventies;
- Vertegenwoordigers van sportkunde-opleidingen en de lerarenopleidingen Lichamelijke Opvoeding (ALO) in Nederland: binnen deze opleidingen worden potentiële toekomstige gebruikers van sport- en beweeginterventies opgeleid.

Daarnaast is een casestudie uitgevoerd in een middelgrote gemeente in Nederland, waarbij de belangrijkste betrokkenen bij de opzet en uitvoering van het gemeentelijk sport- en beweegstimuleringsbeleid zijn bevestigd.

2.1 Kwantitatief onderzoek

Gemeenteambtenaren sport, buurtsportcoaches, vertegenwoordigers van sportverenigingen en studenten bewegingswetenschappen zijn via een online vragenlijst voor het onderzoek benaderd. In bijlage 1 zijn de vragen voor de gemeenteambtenaren sport toegevoegd. De vragen voor buurtsportcoaches en sportverenigingen zijn vergelijkbaar. In bijlage 2 is de vragenlijst voor de studenten bewegingswetenschappen opgenomen. Hieronder wordt de gebruikte methode nader toegelicht (zie ook tabel 2.1).

Tabel 2.1 Methode kwantitatief onderzoek

Doelgroep	Methode	Vragenlijst uitgezet (periode)	Benaderd, n	Respons, n (%)
Gemeenteambtenaren sport	Online vragenlijst naar gemeenteambtenaren via VSG	Mei 2018	381	202 (53)
Buurtsportcoaches	Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut	Juni 2018	187	133 (71)
Sportverenigingen	Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut	Juni-augustus 2018	2.277	407 (18)
Studenten bewegingswetenschappen	Online vragenlijst via coördinator bewegingswetenschappen	Mei 2018	180	26 (14)

Gemeenteambtenaren sport

Gemeenteambtenaren sport zijn benaderd voor het onderzoek middels een link naar een online vragenlijst die door de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) is verstuurd. Aan de gemeenteambtenaren is gevraagd naar hun ervaringen met de inzet van (erkende) sport- en beweeginterventies binnen hun gemeente, de factoren die van invloed zijn op de keuze om een interventie in te zetten, de personen die betrokken zijn bij dit keuzeproses, de mate waarin de gemeente de inzet van erkende interventies stimuleert, hun bekendheid met de verschillende databanken met erkende sport- en beweeginterventies en de belemmeringen en stimulansen die zij ervaren bij het inzetten van erkende sport- en beweeginterventies (zie bijlage 1). De vragen over (erkende) sport- en beweeginterventies maakten onderdeel uit van een breder onderzoek naar de ervaringen van de gemeenteambtenaren met het programma SBB, de inzet van buurtsportcoaches en de Sportimpuls. De online vragenlijst is in mei 2018 uitgezet onder alle 381 gemeenteambtenaren sport. Hiervan vulden 202 respondenten (respons 53%) de online vragenlijst in. De responderende groep is representatief voor alle gemeenteambtenaren sport in Nederland wat betreft spreiding van gemeenten over Nederland. Het percentage grote gemeenten is lager ten opzichte van landelijk (25% vs. 56%).

Buurtsportcoaches

Buurtsportcoaches zijn bevestigd via het Panel Buurtsportcoaches van het Mulier Instituut, dat in 2018 is opgezet om de ontwikkelingen rondom de inzet van buurtsportcoaches de komende jaren te volgen.¹⁰ De buurtsportcoaches worden minimaal één keer per jaar bevestigd over hun werk als buurtsportcoach en de aansturing van en samenwerking met andere partijen. Aan de buurtsportcoaches is gevraagd naar de (kennis)bronnen die zij gebruiken bij het opzetten van een plan van aanpak voor sport- en beweegstimulering onder inwoners, hun ervaringen met de inzet van (erkende) sport- en beweeginterventies, de factoren die van invloed zijn op de keuze om een interventie in te zetten, hun bekendheid met de verschillende databanken met erkende sport- en beweeginterventies en de belemmeringen en stimulansen die zij ervaren bij het inzetten van erkende sport- en beweeginterventies (zie bijlage 1 voor vergelijkbare vragen). De vragen over erkende interventies zijn meegenomen in de eerste peiling van het panel, waarin ook is gevraagd naar hun ervaringen met hun werk als buurtsportcoach en hun bekendheid met de landelijke ondersteuningsmogelijkheden vanuit het programma SBB. De peiling is in juni 2018 uitgezet onder 187 buurtsportcoaches, waarvan 133 (respons 71%) de online vragenlijst hebben voltooid. Buurtsportcoaches dienen zichzelf aan te melden voor dit panel. Het panel is representatief voor alle buurtsportcoaches in Nederland wat betreft de verdeling van buurtsportcoaches over kleine, middelgrote en grote gemeenten in Nederland en de spreiding van buurtsportcoaches over de verschillende provincies van Nederland.

Sportverenigingen

Vertegenwoordigers van sportverenigingen zijn benaderd via het Verenigingspanel van het Mulier Instituut. Meer dan 2.200 verenigingen maken deel uit van dit panel, die samen 65 verschillende takken van sport aanbieden in 323 verschillende gemeenten in Nederland. In het panel zijn allerlei categorieën sportverenigingen zo goed mogelijk naar evenredigheid vertegenwoordigd: grote en kleine verenigingen, verenigingen met teamsporten en (semi-)individuele sporten, verenigingen gevestigd in kleine en grote gemeenten, verenigingen met en zonder eigen accommodatie, etc. Het panel is daarmee representatief

¹⁰ Het ministerie van VWS zet ook de komende jaren in op de inzet van buurtsportcoaches en zal gemeenten hierin financieel blijven ondersteunen (VWS, 2018).

voor de georganiseerde breedtesport in Nederland. Deelnemende verenigingen worden jaarlijks 1 tot 3 keer bevestigd om verschillende ontwikkelingen in de sport te volgen. In dit onderzoek zijn de sportverenigingen bevestigd over hun ervaringen met de inzet van (erkende) sport- en beweginginterventies, de factoren die van invloed zijn op de keuze om een interventie in te zetten, hun bekendheid met de verschillende databanken met erkende sport- en beweginginterventies en de belemmeringen en stimulansen die zij ervaren bij het inzetten van erkende sport- en beweginginterventies (zie bijlage 1 voor vergelijkbare vragen). In de peiling van zomer 2018 (juni-augustus) zijn de vragen over erkende interventies meegenomen. Sportaanbod voor mensen met een beperking en de organisatie van de vereniging, zijn andere onderwerpen die in deze peiling aan bod kwamen. Voor de peiling zijn 2.277 verenigingen benaderd. Hiervan vulden 407 verenigingen (respons 18%) de online vragenlijst in. De resultaten zijn gewogen waardoor de responderende groep representatief is voor alle sportverenigingen in Nederland.

Studenten bewegingswetenschappen

Studenten bewegingswetenschappen worden in vijf jaar tijd opgeleid tot experts op het gebied van het menselijk bewegen en hoe zij onderzoek op dit gebied kunnen doen. Bewegingswetenschappers kunnen in de praktijk op verschillende manieren met erkende sport- en beweginginterventies in aanraking komen. Zo zijn bewegingswetenschappers werkzaam in het onderzoek, als fysiotherapeut en beleidsmedewerker. Zij kunnen dus betrokken zijn bij de ontwikkeling van interventies, evenals de evaluatie en inzet ervan. Studenten bewegingswetenschappen behoorden oorspronkelijk niet tot een van de doelgroepen van het onderzoek, maar tijdens het onderzoeksproces werd de mogelijkheid geboden om eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam via hun coördinator voor het onderzoek te benaderen. Voor het huidige onderzoek zijn 180 eerstejaarsstudenten benaderd. Via een link naar een online vragenlijst, die hun coördinator via e-mail heeft verspreid, is gevraagd naar hun bekendheid met erkende sport- en beweginginterventies en de verschillende databanken, in hoeverre zij het belangrijk vinden om erkende interventies in te zetten en waaraan een interventie volgens hen moet voldoen om als aanpak te kiezen (zie bijlage 2). De online vragenlijst is door 26 (respons 14%) studenten ingevuld. Bij het interpreteren van de resultaten dient rekening te worden gehouden met deze lage respons. Daarnaast is het mogelijk dat het onderwerp (erkende) sport- en beweginginterventies pas later tijdens de opleiding aan bod komt. Wanneer de vragenlijst onder ouderejaarsstudenten was verspreid, had dit mogelijk andere resultaten opgeleverd.

Data-analyse

De data zijn geanalyseerd aan de hand van beschrijvende statistiek. Hiervoor is het statistisch programma SPSS versie 20.0 gebruikt. Verschillen in de inzet van erkende interventies zijn statistisch getoetst naar de volgende beschikbare (achtergrond)kenmerken (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2 Meegenomen (achtergrond)kenmerken

Onderzoeksgroep	(Achtergrond)kenmerken
Gemeenteambtenaren sport	Inzet Sportimpulsproject binnen gemeente, omvang gemeente. ¹¹
Buurtsportcoaches	Betrokkenheid bij Sportimpulsproject.
Sportverenigingen	Betrokkenheid bij Sportimpulsproject, betrokkenheid bij buurtsportcoach, omvang sportvereniging.

2.2 Kwalitatief onderzoek

Het kwalitatieve onderzoek bestond uit (telefonische) interviews met vertegenwoordigers van sportkunde-opleidingen en de lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO) en betrokkenen bij het sport- en beweegbeleid in een middelgrote gemeente in Nederland. Hieronder wordt de methode nader toegelicht.

Sportkunde- en ALO-opleidingen

Sportkunde is een vierjarige hbo-opleiding, die in Nederland door acht hogescholen wordt aangeboden. Studenten sportkunde worden opgeleid tot sportprofessional en leren onder andere om sport- en beweegprogramma's te ontwikkelen, uit te voeren en te evalueren. Afgestudeerde studenten kunnen bijvoorbeeld als buurtsportcoach, coach van een sportteam of leefstijladviseur aan de slag gaan. Binnen de vierjarige hbo lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding (ALO) worden studenten opgeleid tot eerstegraads sportleraar. Zij kunnen bijvoorbeeld als sportleraar binnen het onderwijs werken, als activiteitenbegeleider in de recreatie- en vrijetijdssector en als bewegingsdeskundige binnen de gezondheidszorg. Zes hogescholen bieden de ALO-opleiding aan. Voor dit onderzoek zijn alle hogescholen (vertegenwoordigers¹² van de opleidingen) via e-mail benaderd voor deelname aan een telefonisch interview. Uiteindelijk hebben vertegenwoordigers van zeven sportkunde-opleidingen (respons 88%) en vier¹³ ALO-opleidingen (respons 67%) deelgenomen aan een telefonisch interview. Tijdens dit interview is gevraagd naar hun bekendheid met erkende sport- en beweeginterventies en de databanken en de aandacht voor erkende sport- en beweeginterventies binnen het curriculum (zie bijlage 3). De interviews zijn uitgevoerd in de periode mei tot en met augustus en duurden gemiddeld een half uur.

Casestudie middelgrote gemeente

Om zicht te krijgen op hoe en door wie binnen een gemeente wordt bepaald welke sport- en beweeginterventies worden ingezet voor het behalen van lokale beleidsdoelstellingen op het gebied van sport- en beweegstimulering, is een casestudie uitgevoerd. Binnen deze casestudie is gesproken met verschillende personen die betrokken zijn bij het bepalen en uitvoeren van het gemeentelijk sport- en beweegstimuleringsbeleid. In overleg met Kenniscentrum Sport is de keuze gemaakt voor een middelgrote gemeente. Deze gemeente is uitgekozen omdat deze gemeente actief inzet op sport- en bewegingsstimulering van inwoners. Uiteindelijk zijn een beleidsambtenaar van de gemeente, een

¹¹ In de online vragenlijst voor gemeenteambtenaren is aangegeven dat binnen bijna alle gemeenten een buurtsportcoach werd ingezet. Daarom kon de inzet van de buurtsportcoach hier niet als achtergrondkenmerk worden getoetst.

¹² Coördinatoren, teamleiders en docenten.

¹³ Eén ALO-opleiding heeft schriftelijk gereageerd op de vragenlijst.

buurtsportcoach, een jongerenwerker, een commerciële sportaanbieder die zich bezighoudt met sport- en bewegstimulering en twee medewerkers van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) geïnterviewd. In de interviews is gevraagd naar de inhoud van het gemeentelijk sport- en bewegbeleid, de partijen die betrokken zijn bij het beslissingsproces en de uitvoering van het beleid en de inzet van (erkende) sport- en beweginterventies (zie bijlage 4 voor een voorbeeld interviewschema). De interviews zijn met de personen afzonderlijk op locatie in de periode juli tot en met augustus uitgevoerd en duurden gemiddeld een uur.

Data-analyse

Alle interviews zijn opgenomen met een digitale geluidsrecorder en in een verslag uitgewerkt. Deze verslagen zijn ter verificatie aan de geïnterviewden voorgelegd. De belangrijkste resultaten zijn aan de hand van de onderzoeksvragen samengevat en zijn ondersteund aan de hand van quotes.

3. Resultaten bekendheid en inzet van erkende sport- en beweginginterventies

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten van het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek beschreven.

3.1 Resultaten kwantitatief onderzoek

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de online vragenlijst die is uitgezet onder de (potentiële) gebruikersgroepen: gemeenteambtenaren sport, buurtsportcoaches, sportverenigingen en studenten bewegingswetenschappen. De resultaten worden per (potentiële) gebruikersgroep gepresenteerd. Aan het eind van de paragraaf worden de belangrijkste conclusies gepresenteerd.

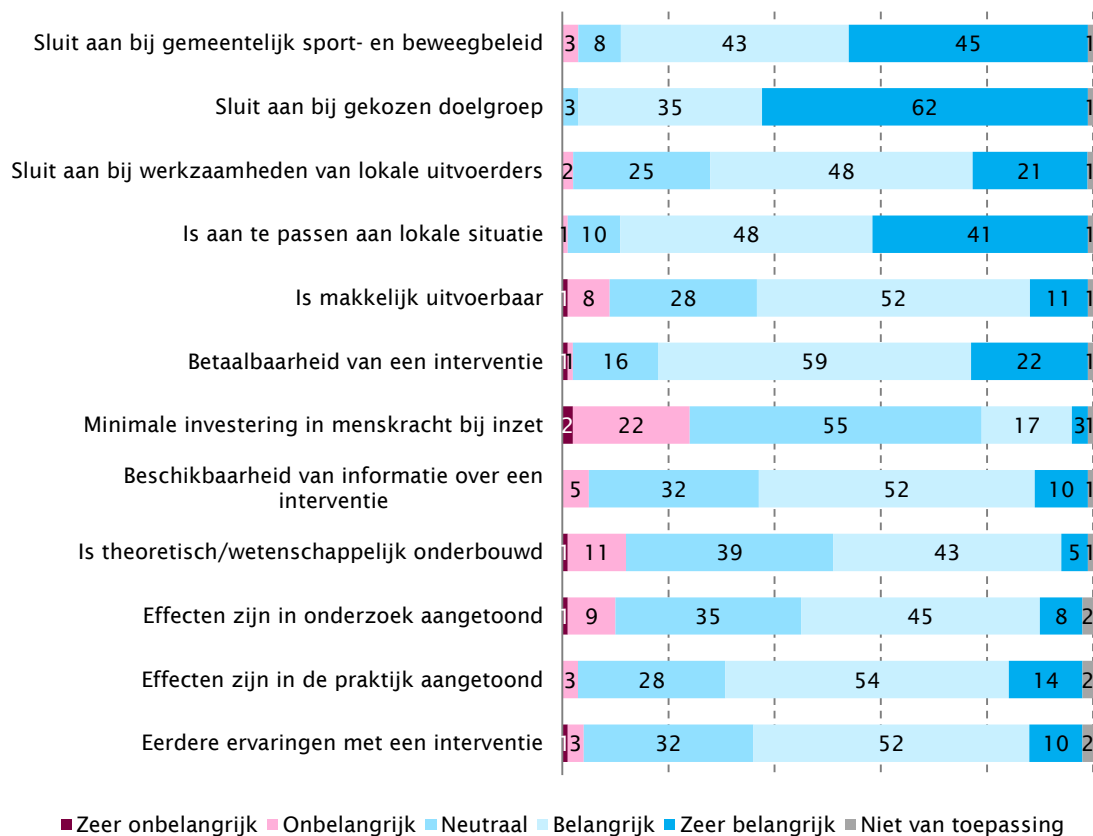
Gemeenteambtenaren sport

Inzet sport en beweginginterventies algemeen en beslissingsproces

Gemeenteambtenaren sport (n=202) zijn gevraagd of de gemeente sport- en beweginginterventies inzet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren. Volgens 89 procent van de gemeenteambtenaren is dit in de afgelopen 12 maanden gebeurd, 2 procent geeft aan dat dit niet in de afgelopen 12 maanden is gedaan, maar wel daarvoor. 5 procent geeft aan dat de gemeente nog nooit sport- en beweginginterventies heeft ingezet, 4 procent weet het niet.

Aan de gemeenteambtenaren die hebben aangegeven dat sport- en beweginginterventies zijn ingezet (n=184), is gevraagd naar het belang van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweginginterventie in te zetten. Bijna alle gemeenteambtenaren vinden het (zeer) belangrijk dat de interventie bij de gekozen doelgroep aansluit. Meer dan vier vijfde vindt het ook (zeer) belangrijk dat de interventie bij het gemeentelijk sport- en beweegbeleid aansluit, aan de lokale situatie is aan te passen en betaalbaar is (81-89%). Een minimale investering in menskracht of dat een interventie wetenschappelijk is onderbouwd zijn voorbeelden van aspecten die minder belangrijk worden gevonden (zie figuur 3.1). 5 procent van de respondenten die een ander antwoord gaf, noemt bijvoorbeeld dat het niet altijd belangrijk is dat een interventie wetenschappelijk is onderbouwd of *evidence based*. Door te 'experimenteren' komen lokale uitvoerders tot nieuwe inzichten en 'experimenten' kunnen ook leiden tot een groot succes volgens sommige gemeenteambtenaren (niet in figuur).

Figuur 3.1 Mate van belangrijkheid van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweginginterventie in te zetten volgens gemeenteambtenaren sport (in procenten, n=184)*

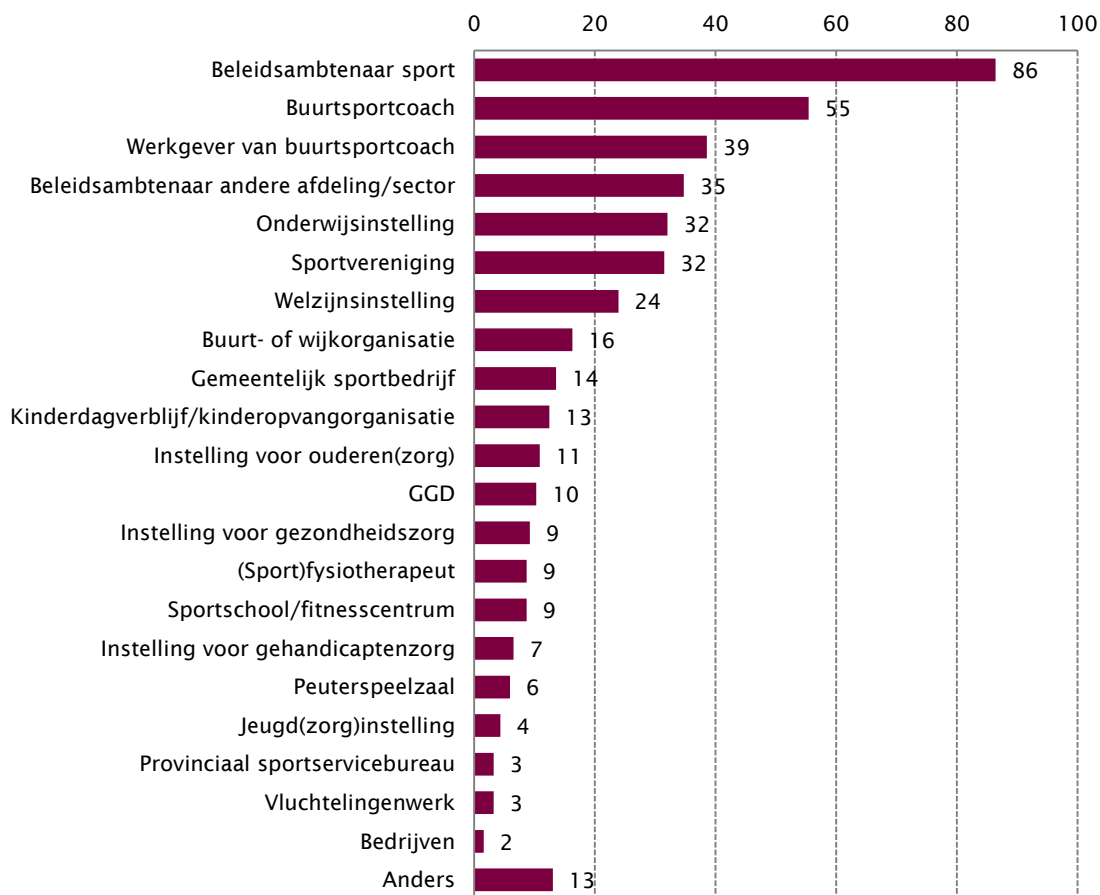

* Basis is gemeenteambtenaren sport die sport- en beweginginterventies hebben ingezet.

Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

De beleidsambtenaar sport (86%) en de buurtsportcoach (55%), al dan niet in samenspraak, zijn de personen die het vaakst de beslissing nemen om een bepaalde sport- en beweginginterventie in het kader van het gemeentelijk sport- en bewegbeleid in te zetten. Het college van burgemeester en wethouders wordt het vaakst onder de 'anders' categorie genoemd. Daarnaast wordt hier aangegeven dat interventies in overleg met de verschillende betrokken partijen worden uitgekozen (zie figuur 3.2).

Figuur 3.2 Personen en organisaties die beslissen om een sport- en beweeginterventie in het kader van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid in te zetten (in procenten, meer antwoorden mogelijk, n=184)*

* Basis is gemeenteambtenaren sport die sport- en beweeginterventies hebben ingezet.

Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

Inzet erkende sport- en beweeginterventies

Aan de gemeenteambtenaren die hebben aangegeven dat sport- en beweeginterventies zijn ingezet (n=184), is ook gevraagd of erkende interventies worden gebruikt. Volgens 55 procent gebruikt hun gemeente erkende sport- en beweeginterventies, 8 procent geeft aan dat hun gemeente geen erkende interventies gebruikt. Een derde weet niet of de interventies die worden ingezet erkend zijn en 4 procent heeft nog nooit van een systeem van erkenning van interventies gehoord. De aanwezigheid van voldoende sport- en beweegaanbod binnen de gemeente (67%) en te weinig kennis over (uitvoering van) erkende interventies (40%) zijn de belangrijkste redenen (n=10) waarom geen gebruik van erkende interventies wordt gemaakt.

In gemeenten waar weleens een Sportimpulsproject is ingezet, is de inzet van erkende sport- en beweeginterventies significant hoger (68%) dan in gemeenten waar dit niet is gebeurd (31%). Ook in gemeenten met 50.000 of meer inwoners worden erkende sport- en beweeginterventies relatief vaker ingezet dan in gemeenten met minder inwoners (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 Inzet erkende sport- en beweeginterventies naar inzet Sportimpulsproject en omvang gemeente (in procenten)*

	Sportimpulsproject		Omvang gemeente (aantal inwoners)			
	Ja (n=119)	Nee/onbekend (n=65)	< 20.000 (n=41)	20.000 tot 50.000 (n=94)	50.000 tot 100.000 (n=28)	≥ 100.000 (n=18)
<i>Erkende interventies</i>						
Ja	68 ^a	31	39	50	71 ^b	83 ^b
Nee/onbekend	32	69	61	50	29	17

* Basis is gemeenteambtenaren sport die sport- en beweeginterventies hebben ingezet.

^a Significant ($p < 0.05$) hoger dan in gemeenten waar geen Sportimpulsprojecten zijn ingezet.

^b Significant ($p < 0.05$) hoger dan gemeenten met minder dan 50.000 inwoners.

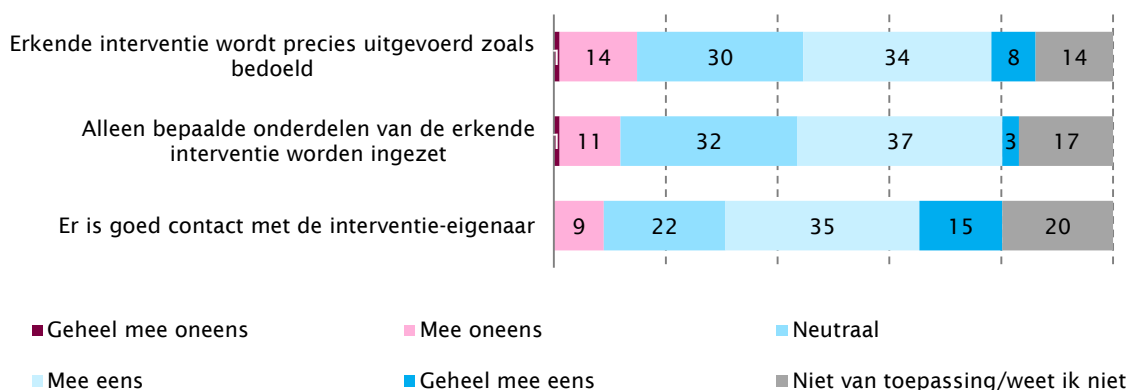
Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

Aan de gemeenteambtenaren die hebben aangegeven dat erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet (n=101), is een aantal stellingen voorgelegd over de uitvoering ervan. Over de manier waarop erkende sport- en beweeginterventies worden uitgevoerd, zijn de meningen verdeeld. Twee vijfde is het (geheel) eens met de stelling dat de erkende interventie wordt uitgevoerd zoals bedoeld en twee vijfde is het (geheel) eens met de stelling dat alleen bepaalde onderdelen van de erkende interventie worden ingezet. De helft geeft aan dat er goed contact met de interventie-eigenaar is. Voor alle stellingen geldt ook dat een groot deel 'neutraal' of 'niet van toepassing/weet ik niet' heeft geantwoord (zie figuur 3.3). Voorbeelden van erkende sport- en beweeginterventies die in meerdere gemeenten zijn ingezet, zijn: Buursportvereniging, GALM, Bewegen op Recept, Cool 2B Fit, Special Heroes en Walking Football. Daarnaast valt op dat ook aanpakken worden genoemd die niet onder erkende sport- en beweeginterventies vallen, maar wel zijn gebaseerd op wetenschappelijke theorieën en/of onderzoek, zoals de aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).¹⁴

¹⁴ JOGG is gebaseerd op het Franse EPODE-model en is een integrale aanpak om overgewicht bij kinderen aan te pakken. Hierbij staan de volgende pijlers centraal: 1) Politiek-bestuurlijk draagvlak; 2) Publiek-private samenwerking; 3) Sociale marketing; 4) Monitoring en evaluatie en 5) Verbinding preventie en zorg.

Figuur 3.3 Uitvoering erkende sport- en beweeginterventies volgens gemeenteambtenaren sport (in procenten, n=101)*

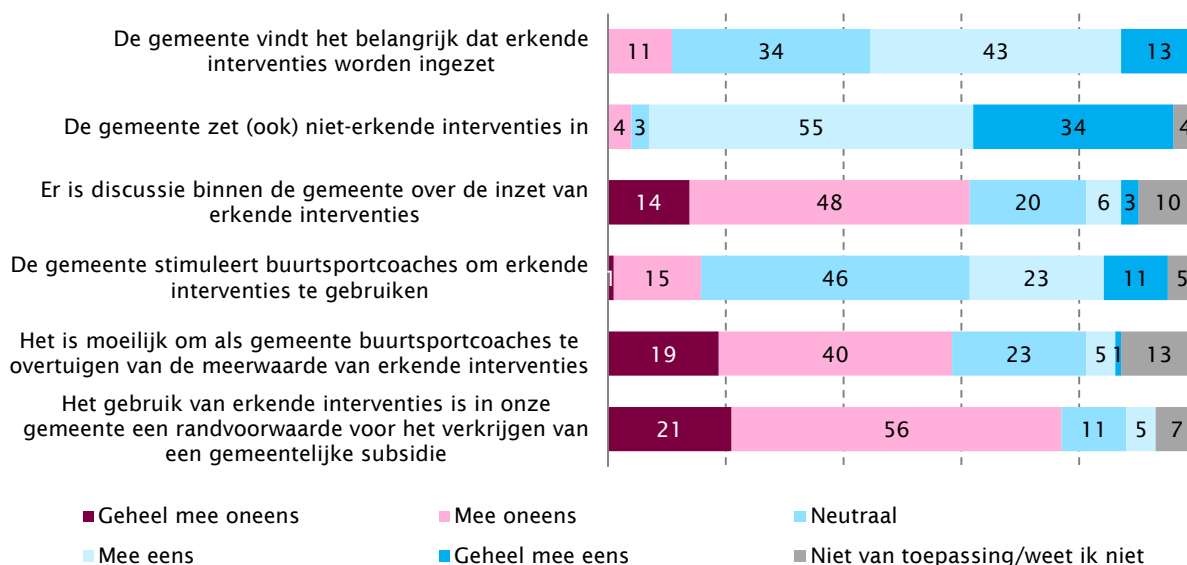
* Basis is gemeenteambtenaren sport die erkende sport- en beweeginterventies gebruiken.

Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

Aan de gemeenteambtenaren die hebben aangegeven dat erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet (n=101), is gevraagd naar hun ervaringen hiermee. De ervaringen met de inzet van erkende sport- en beweeginterventies zijn in 83 procent van de gevallen (zeer) positief door onder andere het grote aantal deelnemers, positieve ervaringen van betrokkenen, zichtbare resultaten bij deelnemers, aansluiting van de interventie bij de visie van de organisatie en/of het gemeentelijk sport- en beweegbeleid en de mogelijkheid om de interventie aan de lokale situatie aan te passen. Slechts één respondent geeft aan dat zijn of haar ervaring met inzet van erkende interventies negatief is, omdat de aanvragende partij vaak de interventie ‘vasthoudt’, waardoor het moeilijk is om met meerdere partijen samen te werken. Een tiende is neutraal omdat zij wisselende ervaringen hebben gehad of dat de erkende interventie niet goed lokaal aan te passen was. 6 procent kan geen mening geven omdat de interventie nog loopt of iemand anders over de daadwerkelijke uitvoering gaat.

Naast de daadwerkelijke inzet van erkende sport- en beweeginterventies door de gemeente is ook gevraagd of de gemeente het gebruik van erkende interventies door andere partijen stimuleert. Iets meer dan de helft van de respondenten geeft aan dat de gemeente het belangrijk vindt dat erkende interventies worden ingezet. Tegelijkertijd geeft negen tiende aan dat de gemeente (ook) niet-erkende interventies inzet. Slechts in een derde van de gevallen zijn de respondenten het er (geheel) mee eens dat de gemeente buurtsportcoaches stimuleert om erkende interventies in te zetten en in iets meer dan drie kwart van de gevallen is het gebruik van erkende interventies nog geen randvoorwaarde voor het verkrijgen van een gemeentelijke subsidie. Er lijkt niet zozeer discussie plaats te vinden over de inzet of meerwaarde van erkende interventies (binnen of buiten de gemeente; zie figuur 3.4).

Figuur 3.4 Mate waarin de gemeente de inzet van erkende sport- en beweeginterventies stimuleert volgens gemeenteambtenaren sport (in procenten, n=101)*

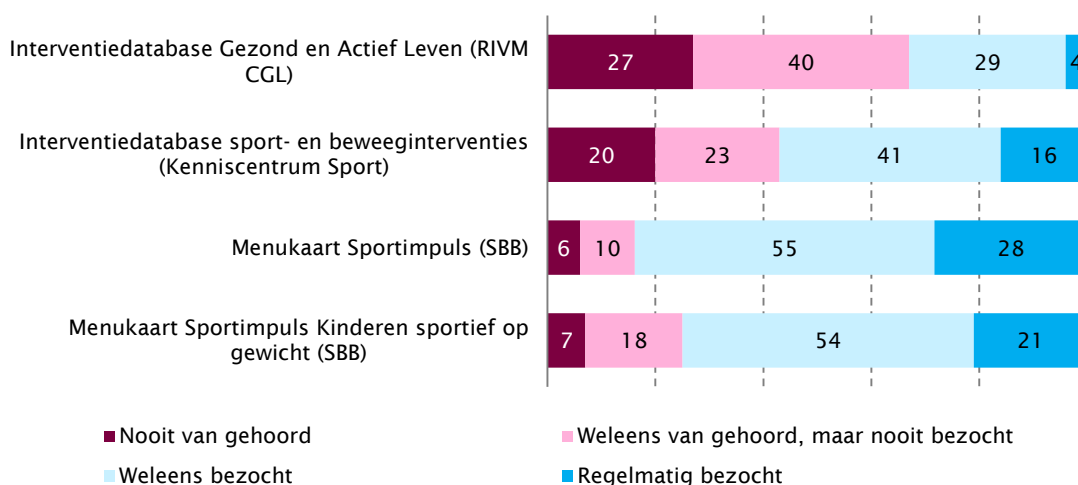
* Basis is gemeenteambtenaren sport die erkende sport- en beweeginterventies gebruiken.

Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

Bekendheid met online databanken

Aan de gemeenteambtenaren die hebben aangegeven dat hun gemeente sport- en beweeginterventies inzet, al dan niet erkend (n=184), is gevraagd naar hun bekendheid met de online databanken met erkende sport- en beweeginterventies. De gemeenteambtenaren zijn het meest bekend met de Menukaart Sportimpuls en de Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG): ruim drie kwart heeft deze online databanken weleens of regelmatig bezocht. Voor de interventiedatabase sport- en beweeginterventies geldt dit voor 57 procent van de respondenten. De interventiedatabase Gezond en Actief Leven is het minst bekend, iets meer dan een kwart heeft hier nooit van gehoord (zie figuur 3.5).

Figuur 3.5 Bekendheid van gemeenteambtenaren sport met online databanken (in procenten, n=184)*

* Basis is gemeenteambtenaren sport die sport- en beweginginterventies hebben ingezet.

Bron: Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport Mulier Instituut, mei 2018.

Wat is nodig om inzet erkende sport- en beweginginterventies te stimuleren?

Aan de gemeenteambtenaren is gevraagd wat zij zouden willen weten of wat nodig is om de inzet van erkende sport- en beweginginterventies binnen hun gemeente te stimuleren. De belangrijkste aanbevelingen worden hieronder samengevat:

- **Meer bewustwording bij gemeenten (en door de gemeente ondersteunde uitvoerende organisaties) over het bestaan en de meerwaarde van de inzet van erkende sport- en beweginginterventies:** niet altijd zijn gemeenten of lokale uitvoerders op de hoogte van het bestaan van erkende interventies, waardoor erkende interventies niet op hun ‘prioriteitenlijst’ staan. Daarnaast laten niet-erkende interventies soms ook gewenste resultaten zien, waardoor onduidelijkheid bestaat over de meerwaarde van erkende interventies ten opzichte van de succesvolle niet-erkende interventies die zij al gebruiken.
- **Betere vindbaarheid van erkende sport- en beweginginterventies:** door één overzicht/databank te hanteren, de databank(en) beter vindbaar en toegankelijker te maken en/of meer over erkende sport- en beweginginterventies te communiceren naar gemeenten en lokale uitvoerders. Bij dat laatste punt worden communicatie vanuit het ministerie van VWS over erkende interventies, doorverwijzing van lokale uitvoerders en potentiële deelnemers naar erkende sport- en beweginginterventies door bijvoorbeeld zorgpartijen en Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD-en) en het versturen van nieuwsbrieven met daarin (succesvolle) erkende interventies als voorbeelden genoemd.
- **Meer ruimte voor lokaal maatwerk bij de inzet van erkende sport- en beweginginterventies:** de lokale context is erg bepalend voor wat nodig is en wat werkt. Er is behoefte aan de mogelijkheid erkende interventies meer aan de lokale context aan te passen en aan informatie hoe dat te bewerkstelligen.
- **Begeleiding of ondersteuning bieden bij het implementeren van erkende sport- en beweginginterventies:** bijvoorbeeld vanuit de interventie-eigenaar, zodat lokale uitvoerders weten wat zij moeten doen en geen belangrijke onderdelen worden weggelaten.

- **Mogelijkheden creëren tot financiering van erkende sport- en beweeginterventies:** omdat de ondervraagden aangeven dat erkende interventies toch vaak duur zijn en financiering lastig te vinden is.

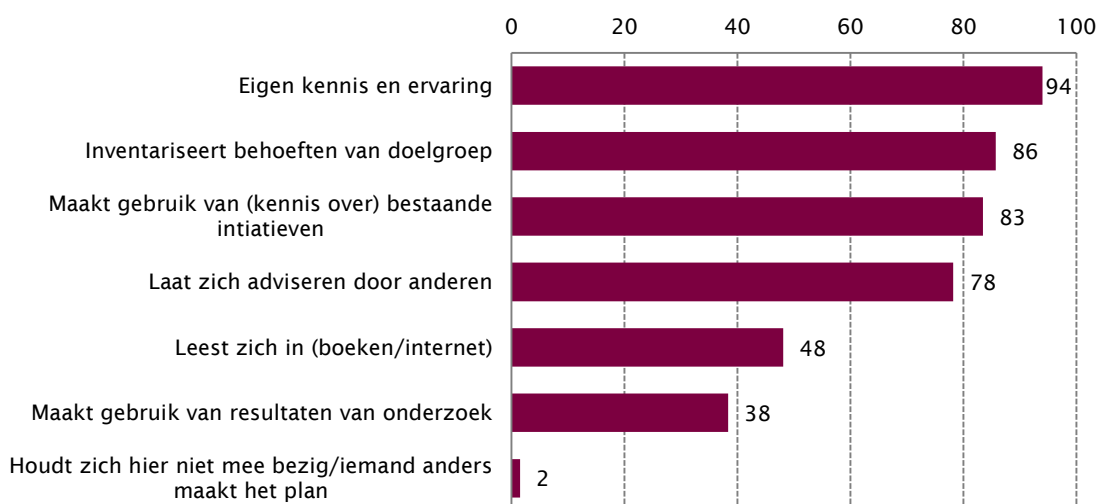
Buurtsportcoaches

Bij het interpreteren van de resultaten is het belangrijk om in gedachten te houden dat het om buurtsportcoaches gaat die zichzelf hebben opgegeven voor dit panel. Mogelijk gaat dit om een groep buurtsportcoaches die graag kennisdelen en wellicht zich meer bezighouden met de inzet van (erkende) interventies.

Kennisbronnen plan van aanpak en inzet sport- en beweeginterventies

Bij het maken van een plan van aanpak voor sport- en beweegstimulering van inwoners maken bijna alle buurtsportcoaches gebruik van hun eigen kennis en ervaringen die zij tijdens hun opleiding en werk hebben opgedaan (94%). Dit komt overeen met de uitkomsten van het evaluatieonderzoek buurtsportcoaches waarbij vertegenwoordigers van Mulier Instituut en sportkunde-opleidingen interviews afnamen met bijna 300 buurtsportcoaches (Van Lindert et al., 2017a). Meer dan drie kwart doet ook onderzoek naar de behoeften van de doelgroep, maakt gebruik van kennis over bestaande initiatieven of laat zich door anderen adviseren bij het opstellen van een plan van aanpak (78%-86%; zie figuur 3.6).

Figuur 3.6 Kennisbronnen die buurtsportcoaches gebruiken bij opzetten van een plan van aanpak voor sport- en beweegstimulering (in procenten, meer antwoorden mogelijk, n=133)

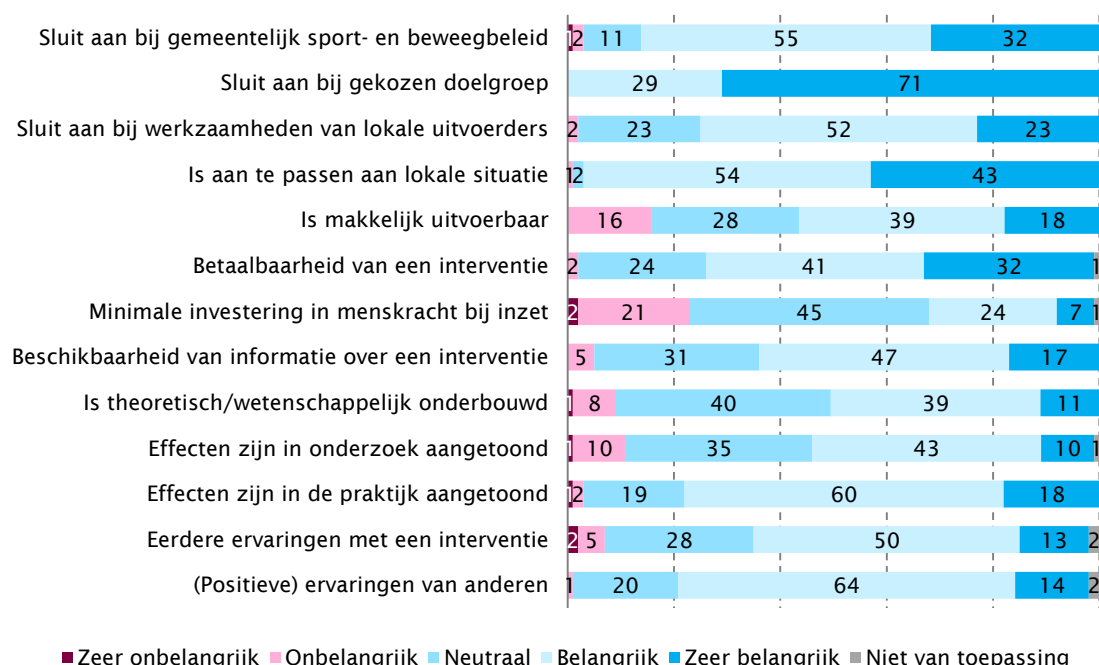

Bron: Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut, juni 2018.

Van de ondervraagde buurtsportcoaches (n=133) heeft 81 procent in de afgelopen 12 maanden sport- en beweeginterventies ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren, 11 procent heeft dit niet gedaan, maar wel daarvoor. 8 procent heeft nog nooit sport- en beweeginterventies ingezet. Van de buurtsportcoaches die nooit of niet in de afgelopen 12 maanden sport- en beweeginterventies hebben ingezet (n=25), is een derde van plan om in dit in de toekomst wel te doen, 60 procent wil dit misschien gaan doen en 8 procent gaat zeker geen sport- en beweeginterventies in de toekomst inzetten.

Aan de buurtsportcoaches die sport- en beweeginterventies hebben ingezet of dit in de toekomst (misschien) van plan zijn (n=122), is gevraagd naar het belang van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweeginterventie in te zetten. Alle buurtsportcoaches vinden het (zeer) belangrijk dat de interventie bij de gekozen doelgroep aansluit en bijna alle buurtsportcoaches (97%) vinden het (zeer) belangrijk dat de interventie aan de lokale situatie is aan te passen. Meer dan drie kwart vindt het ook (zeer) belangrijk dat de interventie op het gemeentelijk sport- en beweegbeleid aansluit, effecten van de interventie in de praktijk (bijv. bij een naburige gemeente) zijn aangetoond en anderen positieve ervaringen met de interventie hebben gehad (78-87%). Een minimale investering in menskracht, een wetenschappelijke onderbouwing van de interventie of dat effecten van de interventie in wetenschappelijk onderzoek zijn aangetoond, zijn voorbeelden van aspecten die wat minder belangrijk worden gevonden (zie figuur 3.7).

Figuur 3.7 Mate van belangrijkheid van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweeginterventie in te zetten volgens buurtsportcoaches (in procenten, n=122)*

* Basis is buurtsportcoaches die sport- en beweeginterventies hebben ingezet of dit in de toekomst (misschien) van plan zijn.

Bron: Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut, juni 2018.

Inzet erkende sport- en beweeginterventies

Van de buurtsportcoaches die sport- en beweeginterventies hebben ingezet (n=122), gebruikt 44 procent erkende sport- en beweeginterventies, 16 procent zet niet erkende sport- en beweeginterventies in en 39 procent weet niet of de interventies die zijn ingezet, erkend zijn. Te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende interventies (30%), het niet aansluiten van erkende interventies op de gekozen doelgroep(en) (20%) en de hoge kosten van erkende interventies (20%) zijn de belangrijkste redenen waarom zij niet door sommige buurtsportcoaches (n=20) worden gebruikt. Daarnaast wordt aangegeven dat erkende interventies wel ter inspiratie worden gebruikt bij het ontwikkelen van eigen interventies, die beter bij de lokale context passen.

Buurtsportcoaches die betrokken zijn (geweest) bij een Sportimpulsproject geven relatief vaker aan dat zij erkende sport- en beweeginterventies gebruiken dan buurtsportcoaches die niet betrokken zijn (geweest) bij een Sportimpulsproject. Deze verschillen zijn echter niet significant (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Inzet erkende sport- en beweeginterventies naar betrokkenheid bij Sportimpulsproject (in procenten, n=133)*

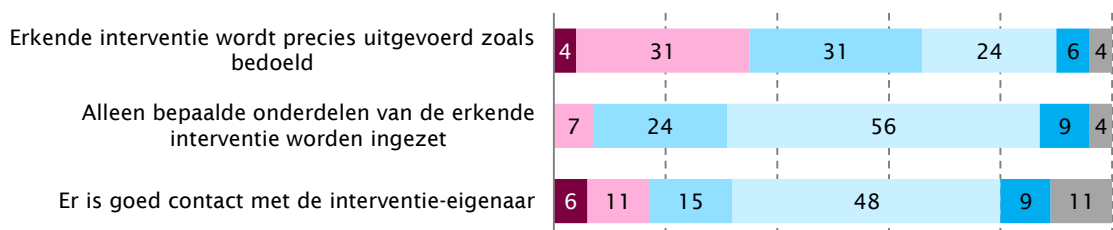
	Betrokken bij Sportimpulsproject (geweest)?	
	Ja (n=67)	Nee (n=55)
<i>Erkende interventies</i>		
Ja	49	38
Nee/onbekend	51	62

* Basis is buurtsportcoaches die sport- en beweeginterventies hebben ingezet.

Bron: Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut, juni 2018.

Aan de buurtsportcoaches die met erkende sport- en beweeginterventies werken (n=54) is een aantal stellingen voorgelegd over de uitvoering ervan. Daaruit blijkt dat een derde het (geheel) eens is met de stelling dat erkende interventies worden uitgevoerd zoals bedoeld, twee derde is het (geheel) eens met de stelling dat alleen bepaalde onderdelen van de erkende interventie worden ingezet. Iets meer dan de helft geeft aan tevreden te zijn over het contact met de interventie-eigenaar. Voor alle stellingen geldt ook dat een kwart tot een derde 'neutraal' of 'niet van toepassing/weet ik niet' heeft geantwoord (zie figuur 3.8). Voorbeelden van erkende sport- en beweeginterventies die door meerdere buurtsportcoaches zijn ingezet, zijn: Buurtsportvereniging, GALM en Sociaal Vitaal.

Figuur 3.8 Uitvoering erkende sport- en beweeginterventies volgens buurtsportcoaches (in procenten, n=54)*

■ Geheel mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Geheel mee eens ■ Niet van toepassing/weet ik niet

* Basis is buurtsportcoaches die erkende sport- en beweeginterventies gebruiken.

Bron: Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut, juni 2018.

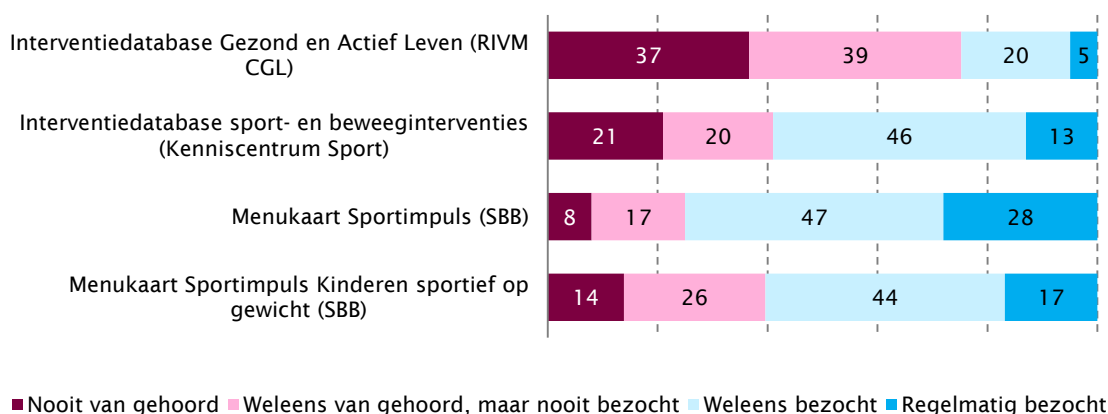
Van de buurtsportcoaches die met erkende sport- en beweeginterventies werken (n=54) geeft 76 procent aan hier (zeer) positieve ervaringen mee te hebben. Dit komt o.a. door positieve ervaringen van professionals en deelnemers met de interventie, goede ondersteuning vanuit de interventie-eigenaar, zichtbare effecten bij deelnemers (deelnemers gaan meer bewegen), de beschikbaarheid van meerdere praktijkvoorbeelden, het bereiken van veel deelnemers, de mogelijkheid om de interventie aan de lokale situatie aan te passen en een goede samenwerking met betrokken partijen. 22 procent is neutraal over zijn of haar ervaringen met de inzet van erkende interventies, omdat er onvoldoende aandacht is voor het vervolg van een erkende interventie na een project-/subsidieperiode (bijv. bij de Sportimpuls), interventie-eigenaren onvoldoende ruimte en/of steun bieden voor lokale aanpassing, erkende

interventies te algemeen zijn (ze moeten aan de lokale situatie aangepast worden) en soms te veel tijd gestoken moet worden in het maken van plannen of rapportages. 2 procent kan geen mening geven omdat de buurtsportcoach niet direct betrokken is bij de uitvoering van erkende interventies of de interventie nog loopt.

Bekendheid met online databanken

Aan alle responderende buurtsportcoaches (n=133) is gevraagd naar hun bekendheid met de online databanken met erkende sport- en beweeginterventies. De buurtsportcoaches zijn het meest bekend met de Menukaart Sportimpuls en de Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG): drie kwart heeft de Menukaart Sportimpuls weleens of regelmatig bezocht, voor de Menukaart Sportimpuls KSG gaat dit om 61 procent van de respondenten. De interventiedatabase sport- en beweeginterventies is door 59 procent van de respondenten weleens of regelmatig bezocht. De interventiedatabase Gezond en Actief Leven is het minst bekend, meer dan een derde heeft hier zelfs nooit van gehoord (zie figuur 3.9).

Figuur 3.9 Bekendheid van buurtsportcoaches met online databanken (in procenten, n=133)

Bron: Peiling Buurtsportcoachpanel Mulier Instituut, juni 2018.

Wat is nodig om inzet erkende sport- en beweeginterventies te stimuleren?

De buurtsportcoaches is gevraagd wat zij zouden willen weten of wat zij nodig hebben om vaker erkende sport- en beweeginterventies in te kunnen zetten. De belangrijkste aanbevelingen worden hieronder samengevat:

- **Meer informatie over erkende sport- en beweeginterventies**, bijvoorbeeld via e-mail, bestaande online nieuwsbrieven en sociale media. Daarnaast is het belangrijk dat erkende sport- en beweeginterventies *regelmatig* onder de aandacht van de buurtsportcoaches worden gebracht zodat zij weten dat ze er zijn en in hun plannen worden meegenomen.
- **Eén eenvoudig online overzicht van sport- en beweeginterventies** in plaats van meerdere online databanken, waarbij de beschrijvingen van de interventies zijn aangepast aan en begrijpelijk voor mensen uit de praktijk. Daarnaast is behoefte aan informatie over de locaties waar de erkende interventie zijn en worden uitgevoerd, goede voorbeelden uit de praktijk, de mogelijkheid om interventies te beoordelen en informatie over hoe een erkende interventie lokaal aangepast kan worden.
- **Het makkelijker maken om een subsidie voor erkende sport- en beweeginterventies aan te vragen**: nu kost het schrijven van een (Sportimpuls)aanvraag veel tijd en zijn de criteria voor honorering streng, waardoor de kans klein is dat een aanvraag wordt toegewezen.

- **Het creëren van mogelijkheden tot financiering van erkende sport- en beweeginterventies**, omdat een gebrek aan financiële middelen de uitvoering ervan vaak belemmert.

Sportverenigingen

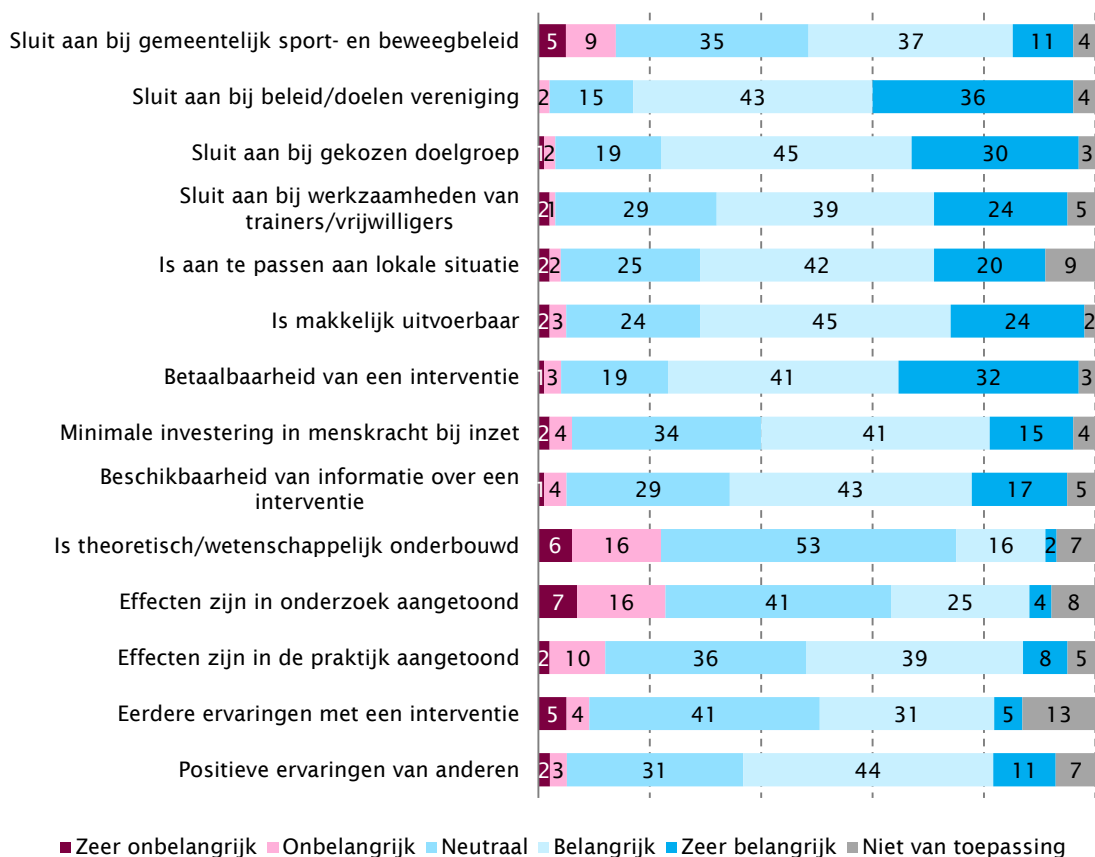
Inzet sport- en beweeginterventies

Van de ondervraagde sportverenigingen (n=407) heeft 22 procent in de afgelopen 12 maanden sport- en beweeginterventies ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren, 10 procent heeft dit niet in de afgelopen 12 maanden gedaan, maar wel daarvoor. 63 procent heeft nog nooit sport- en beweeginterventies ingezet en 6 procent weet het niet. Van de sportverenigingen die nooit of niet in de afgelopen 12 maanden sport- en beweeginterventies hebben ingezet (n=266), is 6 procent van plan om in dit in de toekomst zeker te gaan doen, 31 procent wil dit misschien gaan doen, 31 procent gaat zeker geen sport- en beweeginterventies in de toekomst inzetten en 32 procent weet het niet.

Aan de sportverenigingen die sport- en beweeginterventies hebben ingezet of dit in de toekomst (misschien) van plan zijn (n=226), is gevraagd naar het belang van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweeginterventie in te zetten. De top drie aspecten die (zeer) belangrijk worden gevonden zijn: een interventie die aansluit bij het beleid/de doelen van de vereniging (79%), een interventie die aansluit bij de gekozen doelgroep (75%) en de betaalbaarheid van een interventie (73%). Een wetenschappelijke onderbouwing van de interventie, dat effecten van de interventie in onderzoek zijn aangetoond of eerdere ervaringen met de interventie zijn voorbeelden van aspecten die minder belangrijk worden gevonden (zie figuur 3.10).

Figuur 3.10 Mate van belangrijkheid van verschillende aspecten bij de keuze om een sport- en beweeginterventie in te zetten volgens sportverenigingen (in procenten, n=226)*

* Basis is sportverenigingen die sport- en beweeginterventies hebben ingezet of dit in de toekomst (misschien) van plan zijn.

Bron: Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut, zomer 2018.

Inzet erkende sport- en beweeginterventies

Van de sportverenigingen die sport- en beweeginterventies hebben ingezet (n=151), gebruikt 23 procent erkende sport- en beweeginterventies, 39 procent zet niet erkende sport- en beweeginterventies in en 38 procent weet niet of de interventies die zijn ingezet, erkend zijn. De drie belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van erkende interventies (n=61) zijn: te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende interventies (33%), er is reeds voldoende sport- en beweegaanbod (33%) en onduidelijkheid over wat erkende interventies voor de sportvereniging kunnen opleveren (29%). Verder geeft een kwart aan nog nooit van erkende interventies te hebben gehoord en geeft een kwart geen specifieke reden waarom erkende interventies niet worden gebruikt.

De inzet van erkende interventies door sportverenigingen is niet afhankelijk van hun betrokkenheid bij een Sportimpulsproject of buurtsportcoach en de omvang van de vereniging (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3 Inzet erkende sport- en beweginginterventies naar inzet Sportimpulsproject, betrokkenheid buurtsportcoach en omvang vereniging (in procenten)*

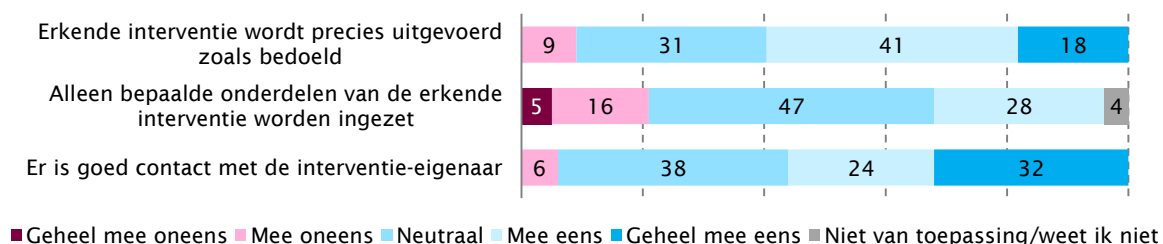
	Betrokken bij Sportimpulsproject		Betrokken bij buurtsportcoach		Omvang vereniging (aantal leden)		
	Ja	Nee	Ja	Nee	≤ 100	101-300	≥ 301
	(n=48)	(n=103)	(n=75)	(n=76)	(n=34)	(n=45)	(n=71)
<i>Erkende interventies</i>							
Ja	28	21	29	18	20	28	23
Nee/onbekend	72	79	71	82	80	72	77

* Basis is sportverenigingen die sport- en beweginginterventies hebben ingezet.

Bron: Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut, zomer 2018.

Aan de sportverenigingen die met erkende sport- en beweginginterventies werken (n=38) is een aantal stellingen voorgelegd over de uitvoering ervan. Daaruit blijkt dat iets meer dan de helft het (geheel) eens is met de stelling dat erkende interventies worden uitgevoerd zoals bedoeld, iets meer dan een kwart is het eens met de stelling dat alleen bepaalde onderdelen van de erkende interventie worden ingezet. Iets meer dan de helft geeft aan tevreden te zijn over het contact met de interventie-eigenaar. Voor alle stellingen geldt ook dat een derde tot bijna de helft 'neutraal' heeft geantwoord (zie figuur 3.11). Voorbeelden van erkende sport- en beweginginterventies die door meerdere sportverenigingen zijn ingezet, zijn: Nijntje Bewegingsdiploma, Funkey, Start to Run en Zeker Bewegen. Daarnaast noemen meerdere sportverenigingen sport- en beweginginterventies die niet erkend zijn. Wat een erkende interventie is, is voor sportverenigingen dus niet altijd duidelijk.

Figuur 3.11 Uitvoering erkende sport- en beweginginterventies volgens sportverenigingen (in procenten, n=38)*

* Basis is sportverenigingen die erkende sport- en beweginginterventies gebruiken.

Bron: Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut, zomer 2018.

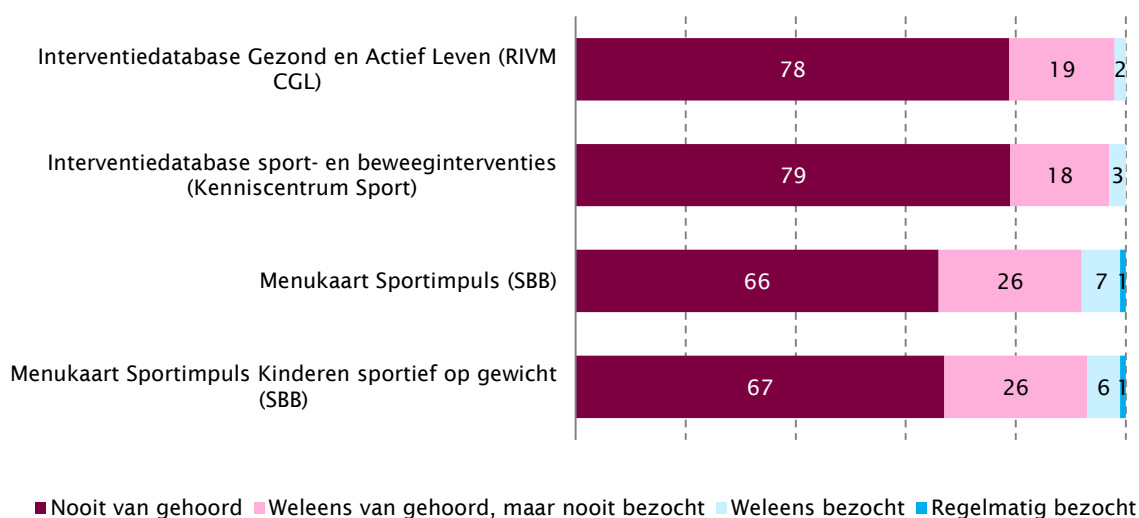
Van de sportverenigingen die met erkende sport- en beweginginterventies werken (n=38) geeft 62 procent aan hiermee (zeer) positieve ervaringen te hebben. Dit komt onder andere doordat goede ondersteuning bij de uitvoering van de interventie wordt geboden, de opzet en inhoud van de interventie goed bij de gekozen doelgroep en sportvereniging aansluiten, de interventie nieuwe leden oplevert, deelnemers enthousiast zijn en samenwerkingsverbanden met andere partijen zijn opgezet. 28 procent is neutraal over zijn of haar ervaringen met de inzet van erkende interventies, omdat het de ene keer beter loopt dan de andere keer, de doelgroep soms lastig is te werven en de uitvoering toch veel tijd kost. 6 procent is negatief omdat het verkrijgen van een subsidie voor de uitvoering van een erkende

interventie erg lastig is en erkende interventies anders lastig op te starten zijn. 5 procent kan hierover geen mening geven omdat zij niet direct bij de uitvoering betrokken zijn geweest.

Bekendheid met online databanken

Aan alle responderende sportverenigingen (n=407) is gevraagd naar hun bekendheid met de online databanken met erkende sport- en beweeginterventies. Sportverenigingen zijn niet goed bekend met de databanken: twee derde heeft nog nooit van de Menukaart Sportimpuls en de Menukaart Sportimpuls KSG gehoord. 8 op de 10 verenigingen hebben nog nooit van de andere databanken gehoord (zie figuur 3.12).

Figuur 3.12 Bekendheid van sportverenigingen met online databanken (in procenten, n=407)

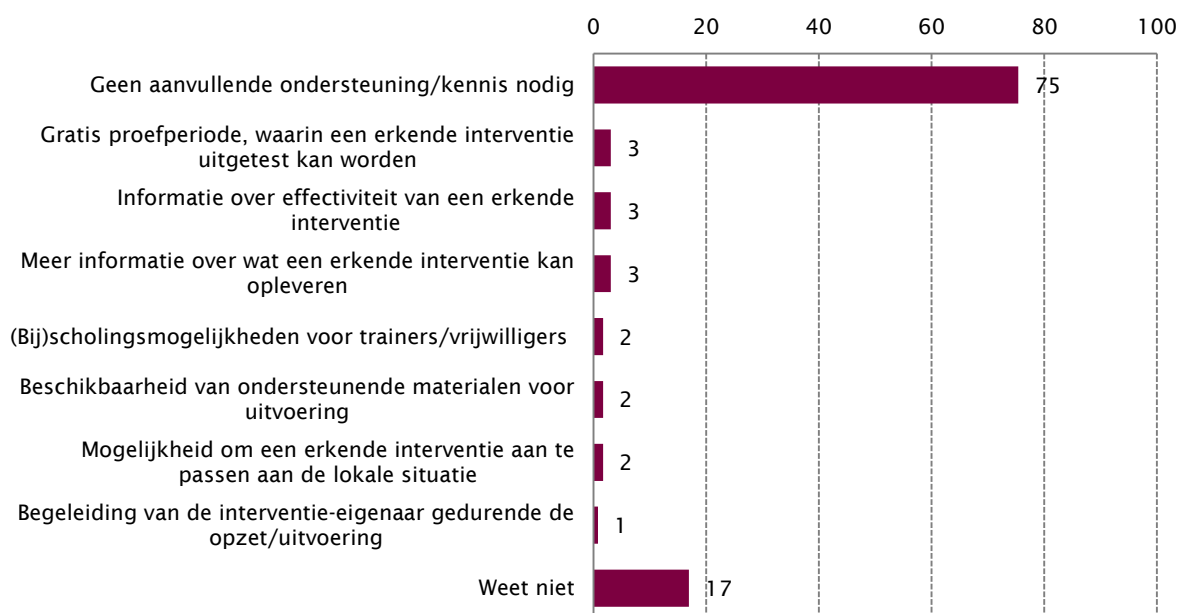

Bron: Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut, zomer 2018.

Wat is nodig om inzet erkende sport- en beweeginterventies te stimuleren?

Aan alle sportverenigingen, behalve de sportverenigingen die niet van plan zijn om in de toekomst sport- en beweeginterventies in te zetten (n=340), is gevraagd wat zij zouden willen weten of wat zij nodig hebben om vaker erkende sport- en beweeginterventies in te kunnen zetten. Een ruime meerderheid geeft aan geen aanvullende ondersteuning/kennis nodig te hebben, 17 procent weet het niet. De overige ondersteuningsopties zijn door weinig respondenten gekozen (zie figuur 3.13).

Figuur 3.13 Wat nodig is om inzet erkende sport- en beweginginterventies te stimuleren volgens sportverenigingen (in procenten, n=340)*

* Basis is alle sportverenigingen behalve de sportverenigingen die niet van plan zijn om in de toekomst sport- en beweginginterventies in te zetten.

Bron: Peiling Verenigingspanel Mulier Instituut, zomer 2018.

Studenten bewegingswetenschappen

Eerstejaarsstudenten van de opleiding bewegingswetenschappen aan de VU Amsterdam zijn uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen om zicht te krijgen in hoeverre ze bekend zijn met erkende sport- en beweginginterventies en wat hun denkbeeld hierover is. Tijdens het lezen van de resultaten is het belangrijk om in gedachten te houden dat deze gebaseerd zijn op slechts een kleine groep respondenten (n=26). Daarnaast is het van belang rekening te houden met het feit dat het om eerstejaarsstudenten gaat. Wanneer de vragenlijst onder ouderejaarsstudenten was verspreid, had dit mogelijk andere resultaten opgeleverd. In de grafieken worden daarom absolute aantallen gepresenteerd.

Bekendheid met erkende sport- en beweginginterventies

Zestien van de 26 (62%) studenten geven aan wel eens gehoord of gelezen te hebben over erkende sport- en beweginginterventies, maar niet (meer) precies te weten wat het inhoudt. Zes van de 26 studenten (23%) geven aan nooit erover te hebben gehoord of gelezen. Drie (12%) zeggen te weten wat erkende sport- en beweginginterventies zijn.

Aan de drie studenten die hebben aangegeven te weten wat erkende sport- en beweginginterventies zijn, is gevraagd om een toelichting te geven over wat volgens hen erkende sport- en beweginginterventies zijn. Uit de antwoorden blijkt dat alle drie de studenten een vertekend beeld hebben van wat een erkende sport- en beweginginterventie is. Alle drie zijn ze in de veronderstelling dat het om interventies gaat waarvan (wetenschappelijk) is onderzocht en bewezen dat ze werken. Dit komt enkel overeen met het derde erkenningsniveau Bewezen Effectief:

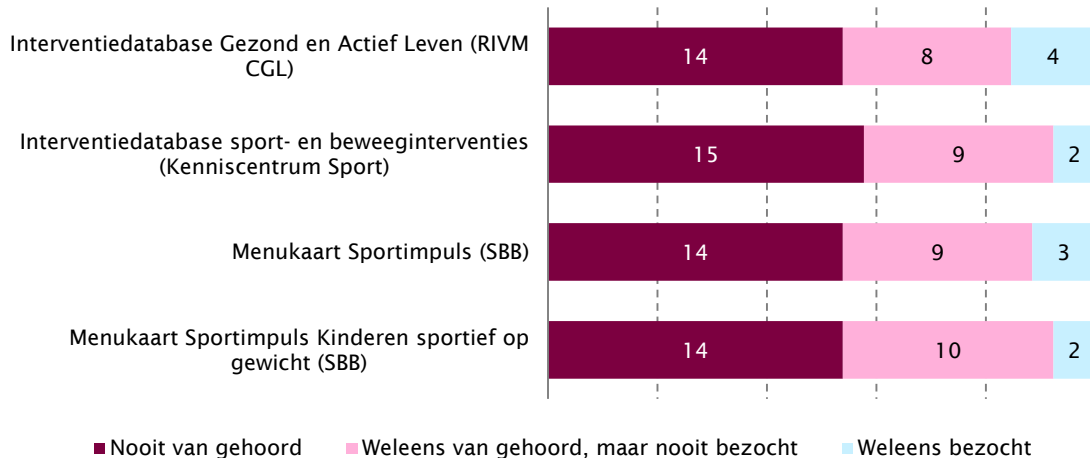
“Volgens mij zijn erkende sport- en beweginginterventies bewegingprogramma's die gespecificeerd op een bepaalde doelgroep onderzocht zijn in wetenschappelijk onderzoek en succesvol zijn bewezen. Hiermee zijn ze erkend om in de praktijk als gedrag verbeterend programma te functioneren.”
Student bewegingswetenschappen

Vervolgens kregen alle studenten een beschrijving van het erkenningstraject en is hen gevraagd of ze eerder over het erkenningstraject voor sport- en beweginginterventies, zoals beschreven, hebben gehoord of gelezen. Zes van hen geven aan het te kennen, waarvan vier via de opleiding. De overige 20 studenten kennen het erkenningstraject niet.

Bekendheid met online databanken

Aanvullend is aan de studenten gevraagd in hoeverre zij bekend zijn met de online databanken waarin erkende sport- en beweginginterventies te vinden zijn. Uit de resultaten blijkt dat de databanken ongeveer even (on)bekend zijn bij de studenten. Meer dan de helft van de studenten heeft nooit van de databanken gehoord. De databank die het meest is bezocht, is de interventiedatabase Gezond en Actief Leven van het RIVM CGL. Vier studenten geven aan deze databank te hebben bezocht. Voor elke databank geldt dat rond een derde van de studenten er weleens van heeft gehoord, maar nooit heeft bezocht (zie figuur 3.14).

Figuur 3.14 Bekendheid van studenten bewegingswetenschappen met online databanken (in absolute aantallen, n=26)

Bron: Online vragenlijst eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen Mulier Instituut, mei 2018.

Het belang van en voorwaarden voor het inzetten van erkende sport- en beweginginterventies

Alle studenten vinden het (zeer) belangrijk dat erkende sport- en beweginginterventies worden ingezet als aanpak om sport en bewegen onder inwoners van een wijk of gemeente te stimuleren. Als toelichting geven de studenten uiteenlopende antwoorden. Een klein deel van de antwoorden heeft raakvlakken met het tweede, Goed Onderbouwd, en derde erkenningsniveau, (Bewezen) Effectief, van erkende sport- en beweginginterventies. Deze studenten vinden het belangrijk dat met erkende sport- en beweginginterventies wordt gewerkt omdat van deze interventies met meer zekerheid kan worden verwacht dat de doelen worden behaald:

“Het is van belang dat de interventie erkend is, zodat er meer zekerheid is dat de interventie het gewenste effect bereikt (sportstimulering).” Student bewegingswetenschappen

“Op deze manier is er een grotere kans dat de bewegingsinterventie ook daadwerkelijk effect heeft op de levensstijl, de mate van sporten, de gezondheid etc. van de persoon.” Student bewegingswetenschappen

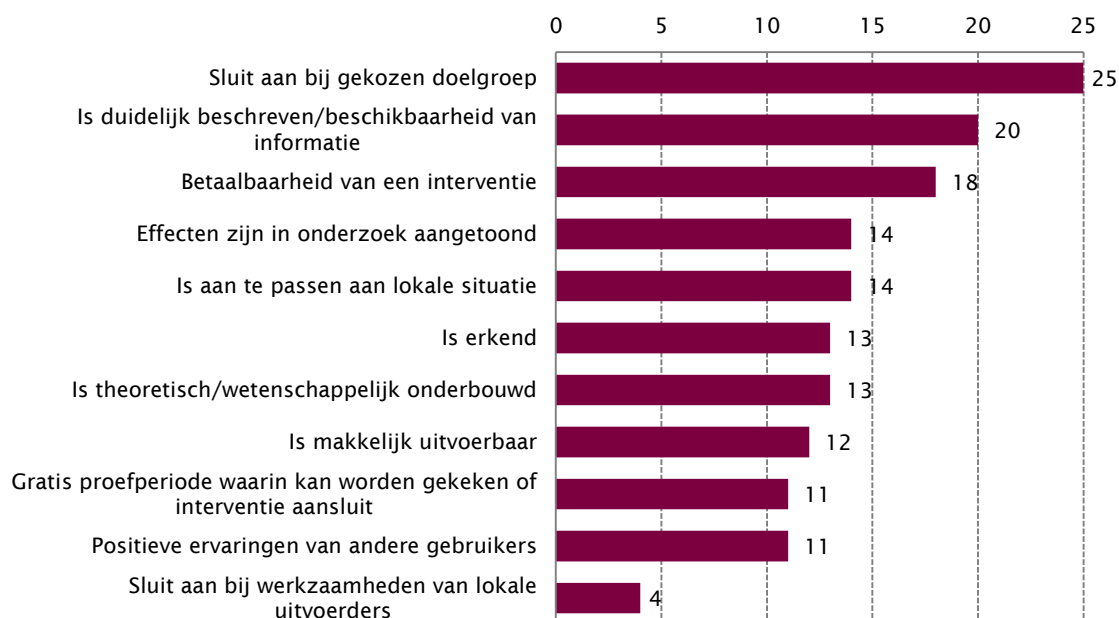
De overige toelichtingen gaan over het belang van gezondheid, sport en bewegen in het algemeen en de sociale opbrengsten van sport en bewegen:

“Bewegen is goed voor je lichaam, maar we zijn een sedentaire maatschappij, dus is het goed om deze programma's te hebben. Ook denk ik dat het zou kunnen helpen bij bijvoorbeeld depressie of gewoon voor de sociale contacten.” Student bewegingswetenschappen

“Ik vind het belangrijk, omdat er nog heel veel mensen zijn die niet of niet genoeg bewegen. Door deze sport- en beweginginterventies zullen ook die mensen misschien aangesproken worden.” Student bewegingswetenschappen

Tot slot is de studenten gevraagd aan welke voorwaard(en) een interventie volgens hen moet voldoen om deze als aanpak te kiezen als zij straks als bewegingswetenschapper worden betrokken bij een project om sport en bewegen bij een bepaalde doelgroep te stimuleren. Het gaat hier dus niet specifiek om een erkende interventie. De meest belangrijke voorwaarde voor de studenten om een interventie in te zetten is dat deze aansluit bij de gekozen doelgroep (n=25). Dit wordt gevolgd door de beschikbaarheid van een beschrijving/informatie over de interventie (n=20) en betaalbaarheid van een interventie (n=18). Een goede beschrijving van de interventie is een voorwaarde voor het erkenningsniveau 'Goed Beschreven'. Andere aspecten die aan het erkenningstraject zijn gerelateerd, zoals een wetenschappelijke onderbouwing van de interventie, het aantonen van de effectiviteit van een interventie of een erkenning, worden door de studenten minder belangrijk gevonden (zie figuur 3.15).

Figuur 3.15 Voorwaarden waaraan een interventie moet voldoen om deze in te zetten volgens studenten bewegingswetenschappen (in absolute aantallen, meer antwoorden mogelijk, n=26)

Bron: Online vragenlijst eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen Mulier Instituut, mei 2018.

Conclusies

Op basis van de resultaten die per (potentiële) gebruikersgroep zijn beschreven, volgen hier de belangrijkste conclusies.

Gemeenteambtenaren, buurtsportcoaches en sportverenigingen:

- Een ruime meerderheid van de gemeenteambtenaren (91%) en buurtsportcoaches (92%) heeft sport- en beweeginterventies ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren. Sportverenigingen hebben dit in mindere mate gedaan (32%). Als sport- en beweeginterventies worden ingezet, geeft 55 procent van de gemeenteambtenaren, 44 procent van de buurtsportcoaches en 23 procent van de sportverenigingen aan dat erkende interventies worden gebruikt. Sportverenigingen zetten dus het minst vaak (erkende) sport- en beweeginterventies in. Het valt op dat ook aanpakken worden genoemd die niet onder erkende sport- en beweeginterventies vallen wanneer wordt gevraagd de ingezette erkende interventies te benoemen.
- De beleidsambtenaar sport (86%) en de buurtsportcoach (55%), al dan niet in samenspraak, zijn de personen die het vaakst de beslissing nemen om een bepaalde sport- en beweeginterventie in het kader van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid in te zetten. De meeste gemeenten zijn (nog) niet actief bezig om de inzet van erkende sport- en beweeginterventies (ten opzichte van niet-erkende interventies) te stimuleren, zoals onder buurtsportcoaches.
- Bij het maken van een plan van aanpak voor sport- en beweegstimulering van inwoners, gebruiken de meeste buurtsportcoaches de kennis en ervaringen die zij tijdens hun opleiding en werk hebben opgedaan (94%).

- De belangrijkste aspecten bij de keuze om een (erkende) sport- en beweeginterventie in te zetten zijn dat deze aansluit bij de gekozen doelgroep en het gemeente- en/of verenigingsbeleid, aan te passen is aan de lokale situatie en betaalbaar is.
- De redenen om geen erkende sport- en beweeginterventies in te zetten verschilt per groep. Te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende sport- en beweeginterventies staat in alle drie de groepen in de top drie (gemeenteambtenaren 40%, buurtsportcoaches 30%, sportverenigingen 33%). Het hebben van voldoende sport- en beweegaanbod is ook bij gemeenteambtenaren (67%) en sportverenigingen (33%) een belangrijke reden om geen erkende sport- en beweeginterventies in te zetten.
- De mate waarin erkende sport- en beweeginterventies worden uitgevoerd zoals bedoeld, verschilt onder de drie (potentiële) gebruikersgroepen. Bij sportverenigingen is dit het vaakst het geval (59%) en bij buurtsportcoaches het minst (30%).
- Wanneer erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet heeft een meerderheid van de gemeenteambtenaren (83%), buurtsportcoaches (76%) en sportverenigingen (62%) een (zeer) positieve ervaring met de inzet ervan.
- Gemeenteambtenaren¹⁵ en buurtsportcoaches zijn het meest bekend met de databank Menukaart Sportimpuls (resp. 93% en 92% heeft van de databank gehoord of deze bezocht). Het minst bekend zijn zij met de interventiedatabase Gezond en Actief Leven (resp. 27% en 37% heeft nooit van deze databank gehoord). Sportverenigingen zijn niet goed bekend met de databanken.

Eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen:

- De studenten zijn nog niet erg bekend met erkende sport- en beweeginterventies en de online databanken, maar zien wel het nut in van het inzetten van erkende sport- en beweeginterventies. Het aansluiten van de (erkende) interventie bij de gekozen doelgroep is volgens de studenten een belangrijke voorwaarde voor het inzetten ervan.

3.2 Resultaten kwalitatief onderzoek

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van interviews met vertegenwoordigers van sportkunde- en ALO-opleidingen in Nederland en de casestudie in een middelgrote gemeente in Nederland. De paragraaf eindigt met de belangrijkste conclusies.

Sportkunde- en ALO-opleidingen

Vertegenwoordigers van de acht sportkunde- en zes ALO-opleidingen in Nederland zijn benaderd voor een telefonisch interview om zicht te krijgen op hun bekendheid met erkende sport- en beweeginterventies en de databanken en de mate waarin aandacht is voor erkende sport- en beweeginterventies binnen het curriculum. Vertegenwoordigers van zeven sportkunde- en vier ALO-opleidingen zijn geïnterviewd.

Bekendheid met erkende sport- en beweeginterventies en de databanken

Het merendeel van de geïnterviewden geeft aan te weten wat onder erkende sport- en beweeginterventies wordt verstaan. Ze zijn hiermee in aanraking gekomen binnen het lectoraat of

¹⁵ De vraag over bekendheid met de online databanken is alleen gesteld aan gemeenteambtenaren sport die sport- en beweeginterventies hebben ingezet. Deze vraag is wel door alle responderende buurtsportcoaches en sportverenigingen beantwoord.

bijvoorbeeld bij het vormgeven van de lessen. Aan de toelichting die zij hierover geven, is te merken dat verschillende opvattingen over het begrip erkende sport- en beweeginterventies circuleren. De meeste geïnterviewden weten wel de verschillende erkenningsniveaus te benoemen en dat erkende sport- en beweeginterventies in een of meerdere databanken te vinden zijn:

“Daar heb je verschillende niveaus in. In mijn hoofd zijn erkende interventies daar waar ze geregistreerd zijn bij de bank voor erkende interventies en dat betekent dat ze in ieder geval theoretisch goed onderbouwd moeten zijn, goed beschreven moeten zijn en dan heb je daarna een aantal niveaus. Niveaus van erkende interventies. Dan is het eerste niveau Goed Beschreven en dan krijg je daarna de niveaus in eerste instantie Effectief, daarna Bewezen Effectief en dan gaat het niveau volgens mij omhoog.” Vertegenwoordiger ALO-opleiding

Een enkeling denkt dat het alleen om interventies gaat, waarvan bewezen is dat de beoogde effecten daadwerkelijk optreden.

Met uitzondering van twee respondenten, zijn de respondenten in staat één of meerdere databanken waar erkende sport- en beweeginterventies in staan, te noemen. Niemand noemt de Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht. De reguliere Menukaart wordt wel genoemd. Ze kennen de databanken omdat zij hier voorbeelden van interventies uithalen voor invulling van de les of omdat zij betrokken zijn geweest bij een Sportimpuls-aanvraag:

“We gebruiken de databases om de lessen op het gebied van leefstijl en gezondheid in te richten. Bij het lectoraat hebben we geholpen bij Sportimpulsaanvragen en toen moesten we kiezen uit de Menukaart Sportimpuls.” Vertegenwoordiger sportkunde-opleiding

Of hun collega's op de hoogte zijn van het erkenningstraject en de databanken durven de respondenten niet met honderd procent zekerheid te zeggen. Wel hebben ze het vermoeden dat zij meer bekend zijn met de databanken dan met het erkenningstraject. De databanken worden gebruikt binnen de opleidingen, specifieke aandacht voor het erkenningstraject is echter niet aan de orde. De respondenten verwachten dat met name collega's die betrokken zijn bij vakken rondom leefstijl en sport- en beweegstimulering op de hoogte zijn van het erkenningstraject en/of de databanken:

“Dat zou kunnen. We draaien een heel blok in het tweede jaar in de vierde periode en dat programma gaat over beweegstimulering rondom de school. Ik kan me goed voorstellen dat docenten in dat blok wat verder kijken dan alleen onze eigen projecten en dan zouden dit soort zaken wel kunnen. Maar dat durf ik niet met zekerheid te zeggen. Ik denk dat zij daar wel iets mee zouden kunnen doen.” Vertegenwoordiger ALO-opleiding

Aandacht voor erkende interventies binnen het curriculum

Binnen één van de geïnterviewde opleidingen van sportkunde wordt toelichting gegeven over het erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Dit is bij een eerstejaarsvak dat gaat over het organiseren van sport- en beweegactiviteiten. In het hoorcollege waar wordt verwezen naar de databanken, zoals die van Kenniscentrum Sport en de Menukaart Sportimpuls, wordt ook het erkenningstraject toegelicht. Bij de overige opleidingen wordt niet specifiek gedoceerd over het

erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Wel is binnen al deze opleidingen aandacht voor interventies. Enerzijds leren de studenten over wetenschappelijke modellen en gedragstheorieën waarop bepaalde interventies zijn gebaseerd en hoe zij deze kunnen gebruiken om zelf een interventie te ontwikkelen:

“Bij het vak Intervention Mapping in jaar drie moeten studenten een interventie ontwikkelen. De erkende interventies kunnen ze gebruiken als steun voor wat er allemaal is en daar kunnen ze elementen uit halen die ze kunnen gebruiken. Ze moeten echter verder kijken dan alleen de interventies in de database. Ook internationale databases worden geraadpleegd, maar ook lokale initiatieven zijn goed om inspiratie uit te halen.” Vertegenwoordiger sportkunde-opleiding

Anderzijds worden de studenten opgeleid om een bestaande interventie te kiezen voor een specifieke casus. Hierbij worden zij gewezen op ‘erkende’ interventies. Dit zijn echter niet per definitie de erkende sport- en beweeginterventies die het erkenningstraject, zoals eerder in dit onderzoek beschreven, hebben doorlopen. Dat heeft vooral te maken met het feit dat studenten worden aangemoedigd interventies in te zetten waar met onderzoek is bewezen dat de beoogde effecten zijn behaald. Met andere woorden: dat zij *evidence based* te werk gaan. Binnen de opleiding maken ze dan kennis met effectieve leefstijlinterventies die zowel in Nederlandse als internationale databanken te vinden zijn:

“In het tweede en vierde jaar krijgen ze nog informatie over interventies. Allemaal evidence based zoals dat dan mooi heet. En dan hebben we ook in de minor de mogelijkheid om zelf interventies uit te voeren. We gebruiken interventies die werken.” Vertegenwoordiger ALO-opleiding

Bij sommige opleidingen komen de studenten in aanraking met de Sportimpuls en mede daardoor met erkende sport- en beweeginterventies en de databank Menukaart Sportimpuls:

“In de lijn Sportmanagement en Sportbeleid worden interventies genoemd in het kader van de Sportimpuls. In jaar vier moeten de studenten een Sportimpulsaanvraag maken. Daarvoor moeten ze dus verplicht een interventie kiezen uit de Menukaart Sportimpuls.” Vertegenwoordiger sportkunde-opleiding

De respondenten vinden dat het thema ‘erkende sport- en beweeginterventies’ binnen het curriculum van de opleiding zou passen en dat het tevens relevant is om mee te nemen. Het is namelijk een extra kennisbron die de studenten gedurende de studie en later in het werkveld kunnen gebruiken. Het is volgens de respondenten belangrijk om met interventies te werken waarvan de effecten zijn bewezen, zowel binnen de opleiding als later in het werkveld:

“Het is goed om kennis te nemen van deze sites. Maar wij koppelen nog steeds het onderwijs aan onze eigen onderzoeken. Studenten leren het meteen te koppelen aan toegepast praktijkonderzoek. Dus bij ons in het curriculum is het nooit losgekoppeld van het lectoraat. Dus het is belangrijk dat wij doorgaan met de interventies waarvan we weten dat ze werken en waaraan de partners ook mee willen werken.” Vertegenwoordiger ALO-opleiding

Tot slot valt het op dat de vertegenwoordigers van de sportkunde-opleidingen over het algemeen beter bekend zijn met het erkenningstraject en de databanken dan de vertegenwoordigers van de ALO-opleidingen. Ook binnen het curriculum van de sportkunde-opleidingen komen erkende interventies en de online databanken vaker aan bod dan bij de ALO-opleidingen. Bij de ALO-opleidingen wordt vaker uitgegaan van eigen en/of meer wetenschappelijk gegronde methodieken en sport- en beweeginterventies. Zoals hierboven gezegd, zien zij echter wel voordelen in het bespreken van dit onderwerp binnen het curriculum. Een vertegenwoordiger van een ALO-opleiding merkt op dat over het bestaan van erkende interventies beter gecommuniceerd kan worden:

“Ik vind het best wel jammer dat het niet actief bij ons komt om het zo maar te zeggen. We geven onderwijs op dit gebied en het is best erg dat mensen van ons het niet weten. Dat gaat van twee kanten mis. Dat is wel heel belangrijk om daar aandacht aan te besteden.” Vertegenwoordiger ALO-opleiding

Casestudie middelgrote gemeente

Vijf actoren die betrokken zijn bij sport- en beweegstimulering van de inwoners van een middelgrote gemeente in Nederland zijn afzonderlijk geïnterviewd om inzicht te krijgen in welke mate erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet binnen de gemeente en hoe de beslissing om deze wel of niet in te zetten tot stand komt.

Huidig sport- en beweegstimuleringsbeleid

Vanaf 2012 is de gemeente een JOGG-gemeente¹⁶ geworden en is de buurtsportcoachregeling geïmplementeerd. Centraal in het gemeentelijk beleid staat dat iedereen binnen de gemeente kan sporten en bewegen. De buurtsportcoaches fungeren hierin als makelaar waarbij zij vraag en (gebrek aan) aanbod met elkaar verbinden. Binnen de gemeente is aandacht voor verschillende groepen. In eerste instantie lag de focus voornamelijk op jongeren, nu ook op ouderen en mensen met een beperking. Daarbij wordt gezocht naar mogelijkheden voor geschikte interventies:

“Heel eerlijk, onze focus was vanuit JOGG ook wel heel erg op jongeren. We hebben heel intensief samengewerkt met scholen. Dat doen we nog. We hebben daar leefstijlprojecten georganiseerd. Fit@School. Geen erkende interventie. Maar inmiddels is het wel een belangrijke interventie. We zijn nu ook bezig om dat bij andere doelgroepen zo op deze manier op te bouwen. Bij aangepast sporten zijn we beweegloketten aan het opzetten. Bij ouderen ook. Volwassenen iets minder, maar daar waar wensen zijn. Toch ook.” Commerciële sportaanbieder

Ook de GGD merkt dat de gemeente van alle doelgroepen meer lokale gegevens opvraagt om het aanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten:

¹⁶ JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) is gebaseerd op het Franse EPODE-model en is een integrale aanpak om overgewicht bij kinderen aan te pakken. Hierbij staan de volgende pijlers centraal: 1) Politiek-bestuurlijk draagvlak; 2) Publiek-private samenwerking; 3) Sociale marketing; 4) Monitoring en evaluatie en 5) Verbinding preventie en zorg.

“Het is bekend bij ons dat de gemeente vaak een ophoging van de steekproef doet, zodat ze meer representatieve gegevens tot hun beschikking krijgen om allerlei initiatieven beter te kunnen ondersteunen. Dit was voor de monitor volwassenen en ouderen, maar ook voor de kinder- en jeugdmonitor. Ze zijn actief in het verzamelen en vergaren van kennis en informatie.” GGD-medewerker

Totstandkoming doelen en activiteiten/interventies

De volgende partijen zijn bij de totstandkoming van de gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van sport- en beweegstimulering betrokken:

- De gemeente (beleidsadviseur, wethouder);
- Adviesraad (relevante vertegenwoordigers uit de praktijk);
- De buurtsportcoaches;
- Partners (fysiotherapie, jeugd- en jongerenwerk, voorschoolse instelling).

De buurtsportcoaches gebruiken de input van de overige betrokken partijen en hun eigen kennis en observaties in de wijk om een plan van aanpak op te stellen. In dit document staan de beleidsdoelen als het gaat om sport- en beweegstimulering voor het komende jaar en de aanpak voor het bereiken van deze doelen. De teamleider van de buurtsportcoaches, die zelf ook buurtsportcoach is, komt drie keer per jaar bijeen met de adviesraad en de partners en één keer per jaar met de adviesraad, partners en gemeente. Dit laatste overleg is van grotere omvang en daarin worden stappen gemaakt om het plan van aanpak te concretiseren:

“Vier keer per jaar hebben ze dus zo’n overleg waarvan één keer per jaar het wat groter is en dan heeft de buurtsportcoach een concept uitvoeringsplan gemaakt. Dat wordt dan besproken. Dan geven we nog tips en nieuwe impulsen die er echt in mee moeten worden genomen. Vervolgens maakt de buurtsportcoach er echt een urenprogramma in. Dat komt dan terug bij mij en dan weet ik dat het besproken is met een groot deel van de samenleving en dan maak ik een advies voor het college en die besluit dan. Omdat we direct geen gemeentelijk geld naar de buurtsportcoaches overmaken hoeft het niet naar de gemeenteraad. Uiteindelijk geeft het college wel formeel de opdracht en dat is deels gebaseerd aan 1) voldoet het aan de samenleving en 2) wat heb ik gezegd.” Beleidsambtenaar gemeente

De gemeente is de opdrachtgever, en daarmee degene die richting geeft aan de doelen, en de adviesraad brengt input vanuit haar expertise in zodat de doelen aansluiten op de actuele stand van zaken, zowel op die van lokale partijen als de wensen van de doelgroep. De lokale partijen worden betrokken met de gedachte dat zij een deel van de activiteiten gaan uitvoeren om de opgestelde doelen te bereiken. Dit gaat bijvoorbeeld om activiteiten die zij beter dan de buurtsportcoach kunnen uitvoeren en begeleiden. In het overleg wordt besproken welke dit zijn en hoeveel uren hiervoor beschikbaar worden gesteld.

Hoewel de gemeente, als opdrachtgever, de richting en kaders van de doelen bepaalt, krijgt de buurtsportcoach vertrouwen vanuit de gemeente om zelf ook een belangrijke rol te spelen in de keuze van de activiteiten die worden ingezet. Dit is van grote meerwaarde omdat zij degenen zijn die in de wijk en rondom de sportvelden kunnen signaleren wat de gemeente niet ziet:

“Vaak zien wij iets wat er moet gebeuren. Bijvoorbeeld dat een interventie moet komen op een school of meerdere scholen. Dan gaan wij onderzoek doen naar de interventies die er zijn. Dat bespreek ik met de beleidsmedewerker en eigenlijk zegt hij dan, ja dat valt binnen wat we willen doen. Kijk maar hoe je het uitzet. Dat is een beetje hoe het doorgaans werkt. Wij zijn degenen die er een interventie bij kiezen omdat wij uiteindelijk met ons eigen budget werken. Dus wij kunnen kijken wat daarin past en wat niet.” Buurtsportcoach

“Tuurlijk op papier ben ik nog steeds de inkoper als gemeente zijnde en hebben we nog steeds de regel van wie betaalt, bepaalt zeg maar. Dus natuurlijk heb ik daar invloed op en geef ik ook wel mijn sturing met wat ik wil. Tenminste niet met wat ik wil, maar met wat ik hoor. Waar mijn expertise over gaat, wat ik graag wil zien. Maar dat zit hem meer in het organisatorische, van hoe kunnen we dit effectiever doen. Echt inhoudelijke dingen... kijk ik ben dan wel de vakexpert als ambtenaar, maar ik vind dat zij veel meer als inhoudelijk expert aan de slag moeten gaan. En dat gaat prima.” Beleidsambtenaar gemeente

De GGD denkt actief mee om de gemeente te ondersteunen en de weg te wijzen. Zij voeren niet uit en zitten ook niet bij de vaste overleggen in de gemeente om mee te beslissen over wat in het kader van sport- en beweegstimulering in de gemeente wordt gedaan. Bij advisering kan worden gedacht aan het beantwoorden van gerichte vragen over bijvoorbeeld cijfers of het delen van cijfers. Ook wordt ongevraagd geadviseerd. Dit is op basis van de resultaten van de gezondheidsmonitors. Tot slot probeert de GGD de gemeente te wijzen op interessante partijen en organisaties in het kader van sport- en beweegstimulering.

Inzet (erkende) sport- en beweeginterventies

Voor het bereiken van de doelen in het kader van sport- en beweegstimulering worden verschillende sport- en beweeginterventies ingezet. Enkele voorbeelden van interventies die worden ingezet zijn:

- Bewegkriebels (erkende interventie)
- Beweegplein
- Beweegloket
- Bewegen op recept (erkende interventie)
- Dansen op recept
- Fit@School
- Judo op school (erkende interventie)
- Sjors Sportief
- Sportkanjerclub (erkende interventie)
- Wandelfit (erkende interventie)

In het overzicht is te zien dat in de gemeente ook erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet. Deze interventies worden zowel binnen als buiten de Sportimpuls ingezet. Uit de interviews blijkt dat niet iedereen weet wat de term ‘erkende sport- en beweeginterventie’ exact inhoudt. Ook weten zij niet zeker of de interventies die binnen de gemeente worden ingezet, erkende sport- en beweeginterventies zijn. De buurtsportcoach en de commerciële uitvoeringsorganisatie weten dit wel en zijn groot voorstander van het inzetten van erkende interventies. Dat bespaart veel tijd en volgens de buurtsportcoach is er altijd wel iets passends te vinden:

“Ik weet hoeveel werk het is om het goed uit te denken. Het klinkt heel makkelijk om een goede leefstijlinterventie te maken. Maar zeker als je effecten wilt bereiken waarbij verschillende partijen betrokken zijn, dat kost heel veel tijd en geld. En hoe meer tijd en geld wij aan de voorbereiding besteden, hoe minder wij hebben om aan het probleem te besteden. Het is makkelijk te implementeren. Als ik ga zoeken, dan kom ik ook altijd wel uit op iets waarvan ik denk dat het geschikt is. Soms dan passen we het net een beetje aan naar hier. Maar over het algemeen is dat onze werkwijze en niet van we gaan iets nieuw ontwerpen. Want er is al heel veel en daar is heel goed over nagedacht.” Buurtsportcoach

Ook de geïnterviewden die niet wisten wat erkende sport- en beweeginterventies zijn, zien na een uitleg de voordelen van het inzetten ervan. Een belangrijke voorwaarde voor het inzetten van erkende interventies is dat deze aan de lokale situatie zijn aan te passen:

“Het gemeentelijke sausje moet er wel overheen kunnen. Maar dat is meestal wel zo. Daar was ik vanuit gegaan. Kijk als het blijkt dat het bij ons maar vijf maanden nodig is, dan verwacht ik dat daar wel een gesprek over te voeren is, ik verwacht wel dat dat kan.” Beleidsambtenaar gemeente

Overige voordelen van het inzetten van erkende interventies die zijn genoemd:

- Ze zijn makkelijk te implementeren;
- Het is niet nodig om het wiel opnieuw uit te vinden;
- Het is aannemelijk dat erkende interventies werken/de gewenste resultaten laten zien;
- Het biedt mogelijkheden voor evaluatie;
- De ervaringen met de uitvoering ervan zijn bekend.

De GGD ziet voordelen van het inzetten van een interventie waarvan bewezen is dat deze werkt. Het aantal erkende interventies met het erkenningsniveau ‘Bewezen Effectief’ is echter laag. Daarom is het volgens de GGD vooral belangrijk om in te zetten op verschillende terreinen die van invloed zijn op een gezonde leefstijl, waaronder sporten/bewegen in plaats van een losse interventie gericht op enkel bewegen/gezonde leefstijl:

“Ja, dat denk ik wel. Dan is het ook aangetoond dat het echt werkt. Dus dan lijkt me wel dat je dat heel erg stimuleert. Maar omdat het er zo weinig zijn, denk ik ook van daar kun je niet op zitten wachten. Dus ik denk dan altijd van een losse interventie werkt vaak niet. Het is vaak een integraal iets. Je doet iets op leefstijl, maar je moet ook iets in de handhaving of wetgeving doen, of met de sportclub zorgen of mét elkaar zorgen dat dingen effect gaan sorteren. Want als je heel erg inzet aan één kant... nou volgens mij is het inmiddels wel duidelijk dat het niet werkt.” GGD-medewerker

Uit de interviews blijkt dat ook nadelen worden gezien bij het inzetten van erkende sport- en beweeginterventies. Zo is de mening dat sommige interventies moeilijker zijn aan te passen aan de lokale situatie:

“Ja, soms vind ik het lastig, en dat gaat dan vooral over interventies die helemaal vast staan, dan staat het te vast voor wat wij doen. Aan sommige interventies kun je sleutelen en een soort van finetunen naar je eigen groep, maar er zijn ook wel interventies die voor 80 procent overeenkomen met ons doel, maar de andere 20 procent niet. En je kan niet zomaar twee interventies samenvoegen als het ware. Dat is wel een lastige. Dat een interventie zo gekaderd is dat je hem niet helemaal kunt gebruiken voor de situatie hier. Dat kan ook gewoon zijn doordat je accommodatie het niet toelaat. Dan ben je gewoon wat beperkter.” Buurtsportcoach

Ervaringen met gezamenlijk beslisproces

De geïnterviewden zien het als een voordeel om gezamenlijk te beslissen over de doelen en aanpak. Het meest waardevolle aan het gezamenlijke beslisproces is dat de leden van de groep (gezamenlijk) kennis op verschillende niveaus hebben. Bijvoorbeeld op organisatorisch-, uitvoerings- en doelgroepniveau. Een nadeel dat aan dit gezamenlijke beslisproces wordt genoemd, is dat het voorkomt dat de meningen van de betrokkenen niet overeenkomen. Iets wat volgens de geïnterviewden een logisch gegeven is binnen het proces van beslissingen maken. Zo is niet elke partij het ermee eens dat de gemeente zoveel mogelijk wil uitbesteden.

Partijen om in de toekomst te betrekken

Genoemde partijen die de betrokkenen in de toekomst graag willen betrekken bij het beslisproces zijn:

- Welzijnsorganisaties: sport inzetten als middel om problematiek bij jongeren aan te pakken, makkelijker bereiken van de doelgroep ouderen en mensen aan de rand van de samenleving;
- Gezondheidscentra: voor het uitwisselen van kennis en expertise;
- De bibliotheek: staat dichtbij de jeugd;
- Onderwijs: staat dichtbij de jeugd;
- Sportverenigingen: de accommodaties gebruiken voor activiteiten;
- Het bedrijfsleven: het realiseren van Sport Impact Financiering.¹⁷

Conclusies

Op basis van de resultaten van de interviews met vertegenwoordigers van de sportkunde- en ALO-opleidingen en de casestudie in een middelgrote gemeente in Nederland, volgen hier de belangrijkste conclusies.

Sportkunde- en ALO-opleidingen:

- Een meerderheid van de vertegenwoordigers van de sportkunde- en ALO-opleidingen lijkt van het erkenningstraject te weten.
- Binnen één opleiding van sportkunde wordt toelichting gegeven over het erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Bij de overige opleidingen wordt niet specifiek gedoceerd over het erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Wel is binnen al deze opleidingen aandacht voor (de werkzame elementen van) (sport- en beweeg)interventies.
- Vertegenwoordigers van de sportkunde-opleidingen zijn over het algemeen beter bekend met het erkenningstraject en de online databanken dan vertegenwoordigers van de ALO-opleidingen. Ook

¹⁷ Sport Impact Financiering: Sportinitiatieven die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen worden door een (private) investeerder (voor)gefinancierd.

binnen het curriculum van de sportkunde-opleidingen komen erkende interventies en de online databanken vaker aan bod dan bij de ALO-opleidingen.

- De vertegenwoordigers van zowel de sportkunde- als de ALO-opleidingen vinden dat het onderwerp 'erkende sport- en beweeginterventies' goed binnen het curriculum van de opleiding zou passen en dat het tevens een relevant onderwerp is om binnen het curriculum te onderwijzen.

Casestudie middelgrote gemeente:

- Bij de totstandkoming van de gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van sport- en beweegstimulering zijn de gemeente, buurtsportcoaches en andere lokale partijen betrokken. De gemeente heeft hierbij een coördinerende en sturende rol. De andere partijen, met name de buurtsportcoaches, geven concrete invulling aan het beleid en kiezen de sport- en beweeginterventies.
- Binnen de gemeente worden zowel erkende als niet-erkende sport- en beweeginterventies ingezet.
- Niet iedereen weet wat erkende sport- en beweeginterventies zijn. Personen die bij de daadwerkelijke uitvoering van (erkende) sport en beweeginterventies zijn betrokken, zijn beter op de hoogte van wat erkende sport- en beweeginterventies zijn, dan personen die een coördinerende of adviserende rol in het opstellen van de beleidsdoelen en de plannen hebben.
- De buurtsportcoach en een commerciële sportaanbieder vinden het werken met erkende sport- en beweeginterventies van meerwaarde en ervaren dit als positief.
- Alle geïnterviewden zien (eventueel na uitleg van wat erkende interventies zijn) het belang in van de inzet van erkende sport- en beweeginterventies. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de erkende interventie aan de lokale situatie aan te passen is.

4. Conclusies en aanbevelingen

Binnen het landelijk Erkenningstraject Interventies worden interventies uit verschillende werkvelden systematisch beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Binnen het erkenningstraject zijn verschillende niveaus van erkenning te onderscheiden, namelijk: Goed Beschreven, Goed Onderbouwd en Effectief. Sport- en beweeginterventies hebben als doel om sport en bewegen te stimuleren of kunnen worden ingezet om via sport en bewegen andere maatschappelijke doelen te bereiken. Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject voor sport- en beweeginterventies. Erkende sport- en beweeginterventies zijn in verschillende online databanken te vinden. Uit eerdere onderzoeken onder ontwikkelaars en potentiële gebruikers van sport- en beweeginterventies blijkt dat de databanken waarin de erkende sport- en beweeginterventies zijn opgenomen nog niet altijd worden gevonden en erkende sport- en beweeginterventies nog weinig buiten de Sportimpuls worden ingezet. In dit onderzoek stond daarom de volgende onderzoeksvraag centraal: *in hoeverre zijn potentiële gebruikers van sport- en beweeginterventies bekend met erkende sport- en beweeginterventies, wat is hun behoefte om erkende sport- en beweeginterventies in te zetten en welke achterliggende factoren spelen een rol bij het al dan niet inzetten van een erkende interventie in de sport- en beweegsector?* In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek beschreven aan de hand van de verschillende deelonderzoeksvragen. Het hoofdstuk sluit af met een aantal aanbevelingen om de bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginterventies te verbeteren.

1. In hoeverre zijn (potentiële) gebruikers bekend met het bestaan van erkende sport- en beweeginterventies en de databanken?

De mate waarin (potentiële) gebruikers bekend zijn met het bestaan van erkende interventies verschilt. Des te dichter zij bij de daadwerkelijke uitvoering ervan staan, des te beter zij weten wat een erkende sport- en beweeginterventie is. Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat een meerderheid van de gemeenteambtenaren, buurtsportcoaches en sportverenigingen met erkende sport- en beweeginterventies bekend is. Een derde van de respondenten geeft aan dat zij niet weten of de sport- en beweeginterventies die zij inzetten erkend zijn. Ook een meerderheid van de vertegenwoordigers van de sportkunde- en ALO-opleidingen lijkt van het erkenningstraject te weten, waarbij de vertegenwoordigers van de sportkunde-opleidingen beter op de hoogte zijn dan vertegenwoordigers van de ALO-opleidingen. Eerstejaarsstudenten bewegingswetenschappen zijn het minst bekend met erkende sport- en beweeginterventies. Uit de resultaten van zowel het kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek valt op dat verschillende opvattingen circuleren over wat precies een erkende sport- en beweeginterventie is. Zo worden bijvoorbeeld niet-erkende interventies als voorbeeld van erkende interventies gegeven. De meest voorkomende, incorrecte, opvatting is dat het om interventies gaat waarvan wetenschappelijk is onderzocht en bewezen dat ze effectief zijn, wat (alleen) overeenkomt met het erkenningsniveau 'Bewezen Effectief'.

Voor de bekendheid met de online databanken met erkende sport- en beweeginterventies zien we hetzelfde beeld onder (potentiële) gebruikers, behalve dat naast de studenten bewegingswetenschappen ook sportverenigingen niet goed bekend zijn met de databanken. Van de online databanken zijn de Menukaart Sportimpuls en de Menukaart Sportimpuls KSG het meest bekend.

2. Zetten (potentiële) gebruikers (erkende) sport- en beweginginterventies in om de sport- en bewegingdeelname onder inwoners te stimuleren en zo ja, gebeurt dit binnen of buiten de Sportimpuls?

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat een ruime meerderheid van de gemeenten en buurtsportcoaches sport- en beweginginterventies inzet om de sport- en bewegingdeelname onder inwoners te stimuleren. Ongeveer de helft hiervan zet erkende sport- en beweginginterventies in. Slechts een derde van de sportverenigingen gebruikt sport- en beweginginterventies en in een kwart van de gevallen gaat het om erkende sport- en beweginginterventies. Erkende sport- en beweginginterventies worden zowel binnen als buiten de Sportimpuls omgezet. In gemeenten waar weleens een Sportimpulsproject is ingezet, is de inzet van erkende sport- en beweginginterventies significant hoger dan in gemeenten waar dit niet is gebeurd. De inzet van erkende interventies door buurtsportcoaches en sportverenigingen is niet afhankelijk van hun betrokkenheid bij een Sportimpulsproject. Daarnaast maken genoemde partijen gebruik van niet-erkende sport- en beweginginterventies. Ook de resultaten van de casestudie van een middelgrote gemeente in Nederland bevestigen dat door de verschillende partijen van zowel erkende als niet-erkende interventies gebruik wordt gemaakt. Zoals reeds beschreven, komt het soms voor dat een gebruiker van een sport- en beweginginterventie denkt dat een bepaalde interventie een erkende interventie betreft, terwijl dit in werkelijkheid niet zo is.

3. Wat zijn de belangrijkste redenen om wel of geen gebruik van erkende sport- en beweginginterventies te maken?

Praktische overwegingen en het vergroten van de kans op het behalen van geformuleerde (beleids)doelen, zijn belangrijke redenen om gebruik te maken van erkende sport- en beweginginterventies, zo blijkt zowel uit het kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek. Geïnterviewden uit de casestudie geven bijvoorbeeld aan dat reeds goed over (de uitvoering van) een erkende interventie is nagedacht, waardoor tijd in de uitvoering wordt bespaard. Ook zijn meerdere geïnterviewden van mening dat het aannemelijk is dat de inzet van erkende interventies tot de gewenste resultaten en effecten bij de doelgroep leiden. Belangrijke redenen om geen gebruik te maken van erkende sport- en beweginginterventies zijn de aanwezigheid van voldoende sport- en beweegaanbod binnen de gemeente of sportvereniging, te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende interventies, hoge kosten/gebrek aan financiële middelen en het lastig kunnen aanpassen van sommige erkende interventies aan de lokale situatie. Tevens wordt niet altijd de meerwaarde van erkende interventies ten opzichte van al bestaand niet-erkend aanbod ingezien.

4. Welke aspecten spelen een rol bij de keuze van een (erkende) sport- en beweginginterventie?

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat de belangrijkste aspecten bij de keuze om een (erkende) sport- en beweginginterventie in te zetten zijn dat deze aansluit bij de gekozen doelgroep en het gemeente- en/of verenigingsbeleid, aan te passen is aan de lokale situatie en betaalbaar is. Bij het opstellen van een plan van aanpak voor sport- en bewegingstimulering onder inwoners maken buurtsportcoaches vooral gebruik van hun eigen kennis en ervaringen die zij tijdens hun opleiding en werk hebben opgedaan. Een wetenschappelijke onderbouwing van de interventie of dat de effecten van de interventie in (wetenschappelijk) onderzoek zijn aangetoond, zijn aspecten die minder belangrijk worden gevonden bij de keuze van een (erkende) sport- en beweginginterventie. Deze twee aspecten corresponderen juist met de voorwaarden voor de erkenningsniveaus Goed Onderbouwd en Bewezen Effectief. Opvallend is ook dat een minimale investering in menskracht

minder belangrijk wordt gevonden bij de keuze van een interventie, terwijl juist de inzet van mensen, met name professionals, de kosten van een interventie kunnen doen toenemen.

5. Wie bepaalt of en welke (erkende) sport- en beweeginterventie wordt ingezet?

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat met name de beleidsambtenaar (met in de portefeuille) sport en de buurtsportcoach bepalen welke aanpak wordt ingezet om de gemeentelijke beleidsdoelen rondom sport- en beweegstimulering te behalen. Soms wordt dit in samenspraak met andere betrokken partijen gedaan. Dit is tevens het geval binnen de casestudie. De gemeente heeft hier een coördinerende rol en bepaalt de kaders van het beleid. De buurtsportcoach zorgt, in samenspraak met andere lokale partijen, voor de concrete invulling ervan. De gemeente vertrouwt op de kennis en expertise van de buurtsportcoaches voor het kiezen van een goede aanpak. Opvallend is dat zowel uit het kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek blijkt dat de meeste gemeenten (nog) niet actief bezig zijn om de inzet van erkende interventies door buurtsportcoaches te stimuleren. Ook is het gebruik van een erkende interventie bij de meeste gemeenten nog geen randvoorwaarde voor het verkrijgen van een gemeentelijke subsidie.

6. Hoe worden erkende sport- en beweeginterventies gebruikt (bijv. worden alle onderdelen uit de interventie gebruikt of maar een aantal onderdelen)?

De wijze waarop erkende sport- en beweeginterventies worden gebruikt verschilt. Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat in sommige gevallen de interventie wordt uitgevoerd zoals vooraf opgesteld, maar het komt ook voor dat enkel bepaalde onderdelen ervan worden gebruikt. Daarnaast wordt de interventie soms aangepast om de interventie aan te laten sluiten bij de lokale situatie. Dit laatste zien we ook terug in de casestudie, waar (erkende) interventies meestal aan de lokale situatie worden aangepast.

7. Wat zijn ervaringen van gebruikers met de inzet van erkende sport- en beweeginterventies?

Een meerderheid van de respondenten van de online vragenlijsten en geïnterviewden, die erkende interventies inzetten, hebben positieve ervaringen hiermee o.a. door positieve ervaringen van deelnemers en andere betrokkenen, zichtbare resultaten bij deelnemers, aansluiting van de interventie bij het (gemeentelijk- of verenigings)beleid en de doelgroep, de mogelijkheid om de interventie aan de lokale situatie aan te passen en goede ondersteuning van de interventie-eigenaar. Sommigen zijn niet positief of negatief, bijvoorbeeld omdat zij wisselende ervaringen met de inzet van erkende interventies hebben gehad of omdat het niet altijd lukte om de interventie aan de lokale situatie aan te passen. Bijna niemand is (zeer) negatief over zijn of haar ervaringen.

8. In hoeverre wordt over erkende sport- en beweeginterventies gedoceerd binnen opleidingen waar potentiële gebruikers worden opgeleid?

Binnen één sportkunde-opleiding wordt toelichting gegeven over het erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Bij de overige opleidingen wordt niet specifiek gedoceerd over het erkenningstraject van sport- en beweeginterventies. Wel is binnen al deze opleidingen aandacht voor (sport- en beweeg)interventies. Hierbij ligt de focus op wetenschappelijke modellen en gedragstheorieën waarop interventies kunnen worden gebaseerd en hoe studenten deze modellen en theorieën kunnen gebruiken om zelf een interventie te ontwikkelen. Daarnaast worden studenten opgeleid om een passende interventie voor een specifieke casus te kiezen. Bij dit laatste worden studenten aangemoedigd om *evidence based* te werk te gaan en interventies in te zetten,

waarvan in wetenschappelijk onderzoek is bewezen dat ze effectief zijn. Vertegenwoordigers van de sportkunde-opleidingen zijn over het algemeen beter bekend met het erkenningstraject en de online databanken dan vertegenwoordigers van de ALO-opleidingen. Ook binnen het curriculum van de sportkunde-opleidingen komen erkende interventies en de online databanken vaker aan bod dan bij de ALO-opleidingen. De vertegenwoordigers van zowel de sportkunde- als de ALO-opleidingen vinden dat het onderwerp ‘erkende sport- en beweeginterventies’ goed binnen het curriculum van de opleiding zou passen en dat het tevens een relevant onderwerp is om te onderwijzen binnen het curriculum.

9. Hoe kan het gebruik van (erkende) sport- en beweeginterventies worden bevorderd?

In het kwantitatieve onderzoek is aan gemeenteambtenaren, buurtsportcoaches en vertegenwoordigers van sportverenigingen gevraagd wat zij zouden willen weten of wat nodig is om vaker erkende sport- en beweeginterventies in te zetten. Gemeenteambtenaren en buurtsportcoaches adviseren o.a. om meer bewustwording te creëren over het bestaan en de meerwaarde van de inzet van erkende sport- en beweeginterventies, de vindbaarheid ervan te verbeteren door één overzicht/databank te hanteren, mogelijkheden te creëren tot financiering van erkende sport- en beweeginterventies en het makkelijker te maken om een subsidie voor erkende sport- en beweeginterventies aan te vragen. Opvallend is dat een ruime meerderheid van de sportverenigingen aangeeft geen aanvullende ondersteuning of kennis nodig te hebben.

Terugkerend naar de hoofdvraag van dit onderzoek *‘in hoeverre zijn potentiële gebruikers van sport- en beweeginterventies bekend met erkende sport- en beweeginterventies, wat is hun behoefte om erkende sport- en beweeginterventies in te zetten en welke achterliggende factoren spelen een rol bij het al dan niet inzetten van een erkende interventie in de sport- en beweegsector’*, zien we dat binnen de ondervraagde (potentiële) gebruikersgroepen een meerderheid van de respondenten (redelijk) bekend is met erkende sport- en beweeginterventies en de online databanken. De studenten bewegingswetenschappen en sportverenigingen vormen hier een uitzondering op. Er is behoefte om erkende sport- en beweeginterventies in te zetten, maar daarnaast worden ook niet-erkende interventies gebruikt. Sportverenigingen zetten het minst vaak (erkende) sport- en beweeginterventies in. Het is belangrijk dat een (erkende) sport- en beweeginterventie aansluit bij de gekozen doelgroep, het te voeren beleid, aan te passen is aan de lokale situatie en betaalbaar is. Redenen om geen gebruik te maken van erkende sport- en beweeginterventies zijn meer praktisch van aard. Naast de aanbevelingen van (potentiële) gebruikers om het gebruik van (erkende) sport- en beweeginterventies te stimuleren, doen wij de volgende (overkoepelende) aanbevelingen om de bekendheid en inzet van erkende sport- en beweeginterventies te verbeteren:

- **Informatie over (de meerwaarde van de inzet van) erkende sport- en beweeginterventies en de online databanken *regelmatig* verspreiden onder (potentiële) gebruikersgroepen en deze informatie aanpassen aan de betreffende gebruikersgroep:** te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende sport- en beweeginterventies is één van de redenen waarom ze nu niet altijd worden gebruikt. Blijkbaar is de huidige informatievoorziening onvoldoende en worden niet alle potentiële gebruikers bereikt. Continue aandacht voor erkende interventies is daarnaast belangrijk, zodat potentiële gebruikers er steeds aan worden herinnerd en erkende interventies meenemen in hun plannen. De communicatie dient met name plaats te vinden via bestaande communicatiekanalen van de (potentiële) gebruikersgroepen, zoals online nieuwsbrieven en sociale media. Daarnaast is het van belang dat de informatie (inhoud en vorm) is aangepast aan de (potentiële)

gebruikersgroep. Een vertegenwoordiger van een sportvereniging heeft mogelijk behoefte aan andere informatie dan een gemeenteambtenaar.

Als het gaat om informatievoorziening is het verder van belang om:

- **Te focussen op gemeenten bij het stimuleren van de inzet van erkende sport- en beweeginterventies:** op dit moment zijn de meeste gemeenten (nog) niet actief bezig om de inzet van erkende sport- en beweeginterventies door bijvoorbeeld buurtsportcoaches te stimuleren. De gemeente en met name de beleidsambtenaar sport kan hierin een belangrijke sturende rol hebben. De gemeente zou de inzet van erkende interventies kunnen verplichten bij het verstrekken van een gemeentelijke subsidie indien passende erkende interventies beschikbaar zijn of de subsidieaanvraag voor een erkende interventie eenvoudiger maken. Ook zouden gemeenten zelf, wanneer zij een subsidie vanuit de landelijke overheid krijgen, zoals voor de inzet van de buurtsportcoach, verplicht kunnen worden om erkende interventies te gebruiken als deze aansluiten bij de lokale situatie (de (beleids)doelen, de gekozen doelgroepen, etc.).
- **Meer aandacht te besteden aan erkende sport- en beweeginterventies en de online databanken in beroepsopleidingen (o.a. sportkunde- en ALO-opleidingen) en universitaire opleidingen (o.a. bewegingswetenschappen) waar toekomstige gebruikers van sport- en beweeginterventies worden opgeleid:** op deze manier raken (potentiële) gebruikers niet alleen vroeg bekend met het onderwerp, maar is de kans ook groot dat zij het zullen meenemen in hun latere werkzaamheden. Buurtsportcoaches geven bijvoorbeeld aan dat zij hun aanpak voornamelijk baseren op de kennis en ervaringen die zij tijdens hun opleiding en werk hebben opgedaan.
- **Erkende sport- en beweeginterventies op te nemen in trainersopleidingen van sportbonden:** enerzijds is voor sportverenigingen te weinig kennis over (de uitvoering van) erkende sport- en beweeginterventies een reden om erkende interventies niet te gebruiken, anderzijds geven zij ook aan geen aanvullende informatie of kennis nodig te hebben om de inzet van erkende interventies te stimuleren. Dit lijkt dus een lastige doelgroep te zijn om via reguliere communicatiekanalen te bereiken. Veel sportbonden hebben hun eigen erkende interventies en trainersopleidingen. Sportbonden zouden gestimuleerd kunnen worden om (het belang van) erkende interventies op te nemen in hun trainersopleidingen om op deze manier de inzet van erkende interventies te verbeteren.
- **Meer praktische aspecten die van belang zijn bij de inzet van erkende sport- en beweeginterventies te integreren in het erkenningstraject:** in de sportkunde- en ALO-opleidingen en de opleiding bewegingswetenschappen wordt belang gehecht aan *evidence based* werken, maar voor de ondervraagde gebruikersgroepen (gemeenten, buurtsportcoaches en sportverenigingen) is het minder belangrijk of de sport- en beweeginterventie wetenschappelijk is onderbouwd of dat effecten in wetenschappelijk onderzoek zijn aangetoond. Bij het kiezen van een aanpak zijn zij meer op zoek naar praktische kennis, zoals hoe de interventie aan de lokale context is aan te passen, goede voorbeelden uit de praktijk en informatie over de locaties waar de interventie reeds wordt toegepast. Daarom is het belangrijk om, in samenspraak met de praktijk, goed na te denken over hoe het erkenningstraject en de verschillende erkenningsniveaus het beste op de praktijksituatie zijn aan te sluiten, zodat erkende interventies een positieve bijdrage kunnen leveren aan sport- en beweegstimulering van inwoners, terwijl de werkzame elementen van een interventie intact worden gelaten. De online databank met erkende sport- en beweeginterventies zou bijvoorbeeld naast een overzicht van de erkende interventies, ook een online platform kunnen bieden waar lokale uitvoerders de praktische toepasbaarheid van erkende interventies kunnen beoordelen, vragen kunnen stellen en hun ervaringen kunnen delen. Een andere mogelijkheid is

interventie-ontwikkelaars een evaluatieformulier laten invullen na afloop van de inzet van hun interventie om zo de praktische toepasbaarheid van de interventie te monitoren.

- **Duidelijke communicatie over de verschillende erkenningsniveaus binnen het erkenningstraject:** uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de respondenten in de veronderstelling is dat erkende sport- en beweeginterventies interventies zijn waarvan (wetenschappelijk) is onderzocht en bewezen dat ze werken. Dit komt enkel overeen met het erkenningsniveau Bewezen Effectief, terwijl een klein deel van de erkende sport- en beweeginterventies Bewezen Effectief is. Het is van belang dat (potentiële) gebruikers van erkende sport- en beweeginterventies weten wat ze van de interventies die zij inzetten kunnen verwachten. Wordt bijvoorbeeld een interventie met het erkenningsniveau Goed Beschreven ingezet, dan dienen hier andere verwachtingen aan te worden gekoppeld dan aan een interventie met het erkenningsniveau Goed Onderbouwd of Bewezen Effectief. Het is daarom aan te bevelen om (potentiële) gebruikers op lesdagen of bijeenkomsten zoals de Lerende Netwerken, (meer) te informeren over de (praktische) overeenkomsten en verschillen tussen de erkenningsniveaus.

Referenties

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) & Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2017). *Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor 2014-2017*. Geraadpleegd op 9 mei 2018, via:

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/sport-en-bewegen/cijfers-context/huidige-situatie#!node-beweegrichtlijnen>

Gelinck, R. (2018). *Evaluatie erkenning van interventies*. Ede: Kenniscentrum Sport.

Gezondheidsraad. (2017). *Beweegrichtlijnen 2017*. Den Haag: Gezondheidsraad.

Ginneken, Z. van, Lindert, C. van & Poel, H. van der. (2016). *Tabellenrapportage verdiepingsonderzoek buurtsportcoaches 2016*. Utrecht: Mulier Instituut.

Lanting, L. C., Zwikker, M. C., Kuiper, J. I., Adriaensens, L., Kok, M. O. & Dale, D. van. (2012). *Evaluatie van het erkenningstraject voor interventies: Een gezamenlijk initiatief van het Nederlands Jeugdinstituut, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en het RIVM Centrum Gezond Leven*. Den Haag: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Lindert, C. van, Brandsema, A., Scholten, V. & Poel, H. van der. (2017). *Evaluatie buurtsportcoaches: "De Brede impuls combinatiefuncties als werkend proces"*. Utrecht: Mulier Instituut.

Lindert, C. van, Scholten, V. & Brandsema, A. (2017). *Voortgangsrapportage monitor Sport en Bewegen in de Buurt 2017*. Utrecht: Mulier Instituut.

Ooms, L., Veenhof, C. & Leemrijse, C.J. (2015). *Evaluatie programma Effectief Actief*. Utrecht: NIVEL.

VWS. (2015). *Kamerbrief Rapporten Sport en Bewegen in de Buurt*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

VWS. (2018). *Nationale Sportakkoord*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

WHO (2011). *Global status report on noncommunicable diseases 2010*. Genève, Zwitserland: World Health Organization.

Bijlage 1 Online vragenlijst gemeenteambtenaren sport

Hieronder volgen de vragen over (erkende) sport- en beweeginterventies die in de vragenlijst voor gemeenteambtenaren sport waren opgenomen (vragen 6-16).

Erkende sport- en beweeginterventies

Verdere vragen voor alle respondenten.

6. *Binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt wordt het werken met sport- en beweeginterventies aangemoedigd. Sport- en beweeginterventies zijn bedoeld om structurele sport- en beweegdeelname onder deelnemers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een beweegprogramma voor ouderen, wekelijkse sportactiviteiten op de basisschool voor kinderen of een hardloopcursus voor vrouwen met een migratieachtergrond. Het gaat hierbij niet om een eenmalige sport- of beweegactiviteit.*

Heeft de gemeente of hebben door de gemeente ondersteunde organisaties in de afgelopen 12 maanden sport- en beweeginterventies ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners te stimuleren ?

- Ja
- Nee, maar daarvoor wel
- Nee, dat is nooit gedaan [Ga naar vraag 21]
- Weet ik niet [Ga naar vraag 17]

Vragen 7-9 alleen in te vullen door respondenten die op vraag 6 'Ja' of 'Nee, maar daarvoor wel' hebben geantwoord

7. **Hoe belangrijk zijn onderstaande aspecten als uw gemeente een sport- en beweeginterventie inzet of zou inzetten?**

	Zeer on- belangrijk	Onbelangrijk	Neutraal	Belangrijk	Zeer belangrijk	Niet van toepassing
Een interventie die aansluit bij het gemeentelijk sport- en beweegbeleid						
Een interventie die aansluit bij de gekozen doelgroep						
Een interventie die aansluit bij de werkzaamheden van lokale uitvoerders/professionals						
Een interventie die aan te passen is aan de lokale situatie						
Een interventie die makkelijk uitvoerbaar/niet ingewikkeld is						
Betaalbaarheid van een interventie						
Minimale investering in menskracht bij inzet van een interventie						
Beschikbaarheid van informatie over een interventie						

De werkzaamheid van een interventie is theoretisch/wetenschappelijk onderbouwd						
De effecten van een interventie zijn in onderzoek aangetoond						
De effecten van een interventie zijn in de praktijk aangetoond (bijv. bij een naburige gemeente)						
De eerdere ervaringen met een interventie in mijn gemeente						
Anders, namelijk... (open antwoord programmeren)						

8. Wie beslist om een bepaalde sport- en beweeginterventie in het kader van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid in te zetten?

Meer antwoorden mogelijk

- Beleidsambtenaar sport
- Beleidsambtenaar andere afdeling/sector
- Gemeentelijk sportbedrijf
- Provinciaal sportservicebureau
- Werkgever van buurtsportcoach/combinatiefunctionaris
- Buurtsportcoach/combinatiefunctionaris
- Sportvereniging
- Sportschool/fitnesscentrum
- Buurt- of wijkorganisatie (bijv. buurthuis, buurt(sport)werk, buurtvereniging, wijk- of dorpsraad)
- GGD
- Onderwijsinstelling
- Kinderdagverblijf/kinderopvangorganisatie
- Peuterspeelzaal
- Welzijnsinstelling
- Jeugd(zorg)instelling
- (Sport)fysiotherapeut
- Instelling voor gezondheidszorg
- Instelling voor gehandicaptenzorg
- Instelling voor ouderen(zorg)
- Bedrijven
- Vluchtelingenwerk
- Anders, namelijk... (open antwoord programmeren)

Binnen het Erkenningstraject Interventies worden sport- en beweeginterventies beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Er zijn drie erkenningsniveaus:

- Goed Beschreven (er is een goede beschrijving van de doelen, aanpak en uitvoering van de interventie).
- Goed Onderbouwd (de werkzaamheid van de interventie is aan de hand van wetenschappelijke theorieën/modellen onderbouwd).
- Effectief (de effecten van de interventie zijn in wetenschappelijk onderzoek aangetoond).

Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld op één van deze niveaus, dan spreken we van een erkende interventie. Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject voor sport- en beweeginterventies.

9. Weet u of uw gemeente, of organisaties die u ondersteunt om sport en bewegen te stimuleren, erkende sport- en beweeginterventies gebruiken?

- Ja, onze gemeente/ondersteunde organisaties zet(ten) erkende sport- en beweeginterventies in **[ga naar vraag 10]**
- Nee, onze gemeente/ondersteunde organisaties zet(ten) geen erkende sport- en beweeginterventies in **[ga naar vraag 14]**
- Onbekend of de sport- en beweeginterventies die de gemeente/ondersteunde organisaties inzetten erkend zijn **[ga naar vraag 15]**
- Nee, nog nooit van een systeem van erkenning van interventies gehoord **[ga naar vraag 15]**

Vragen 10-13 alleen in te vullen door respondenten die op vraag 9 'Ja, onze gemeente/ondersteunde organisaties zet(ten) erkende sport- en beweeginterventies in' hebben geantwoord

10. Welke erkende sport- en beweeginterventies zet uw gemeente/zetten ondersteunde organisaties in? Kunt u de naam/namen van de erkende interventie(s) hieronder noteren? **open invoerveld programmeren**

11. Hieronder volgt een aantal stellingen over de uitvoering van erkende interventies door uw gemeente/organisaties die u ondersteunt. Geef per stelling aan in hoeverre u het met de stelling eens bent.

	Geheel mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Geheel mee eens	Niet van toepassing/ weet ik niet
De erkende interventie wordt precies zo uitgevoerd zoals bedoeld/beschreven						
Alleen bepaalde onderdelen van de erkende interventie worden ingezet						
Er is goed contact met de interventie-eigenaar over uitvoering van de erkende interventie						

12. Wat zijn in het algemeen uw ervaringen met de inzet van erkende sport- en beweeginterventies?

- Zeer positief
- Positief
- Neutraal
- Negatief
- Zeer negatief
- Weet ik niet

Kunt u uw antwoord kort toelichten?

open invoerveld programmeren

13. Hieronder volgt een aantal stellingen. Geef per stelling aan in hoeverre u het met de stelling eens bent.

	Geheel mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Geheel mee eens	Niet van toepassing/ weet ik niet
De gemeente vindt het belangrijk dat erkende interventies worden ingezet						
De gemeente zet (ook) niet-erkende interventies in						
Er is discussie binnen de gemeente over de inzet van erkende interventies						
De gemeente stimuleert buurtsportcoaches om erkende interventies te gebruiken						
Het is moeilijk om als gemeente buurtsportcoaches te overtuigen van de meerwaarde van erkende interventies						
Het gebruik van erkende interventies is in onze gemeente een randvoorwaarde voor het verkrijgen van een gemeentelijke subsidie						

[Ga naar vraag 15]

Alleen in te vullen door respondenten die op vraag 9 'Nee, onze gemeente/ondersteunde organisaties zet(ten) geen erkende sport- en beweeginterventies in' hebben geantwoord

14. Waarom maakt uw gemeente/maken organisaties die u ondersteunt geen gebruik van erkende sport- en beweeginterventies?

Meer antwoorden mogelijk

- Er is reeds voldoende sport- en beweegaanbod binnen onze gemeente
- Te weinig kennis/informatie over (uitvoering van) erkende interventies
- Onduidelijk waar erkende interventies te vinden zijn
- Erkende interventies sluiten niet aan bij het gemeentelijk sport- en beweegbeleid
- Erkende interventies sluiten niet aan bij de gekozen doelgroep(en)
- Erkende interventies sluiten niet aan bij de werkzaamheden van lokale uitvoerders/professionals
- Erkende interventies zijn niet goed aan te passen aan de lokale situatie
- Erkende interventies zijn te ingewikkeld om uit te voeren
- Erkende interventies zijn te duur om uit te voeren
- Er is onvoldoende menskracht lokaal om erkende interventies uit te kunnen voeren
- Anders, namelijk...(open antwoord programmeren)
- Weet ik niet (niet in combinatie met voorgaande antwoorden)

15. Erkende sport- en beweeginterventies zijn te vinden in onderstaande online databanken. Kunt u aangeven in hoeverre u bekend bent met onderstaande online databanken?

	Nooit van gehoord	Weleens van gehoord, maar nooit bezocht	Weleens bezocht	Regelmatig bezocht
Interventiedatabase Gezond en Actief Leven (RIVM Centrum Gezond Leven)				
Interventiedatabase sport- en beweeginterventies/voorheen Effectief Actief (Kenniscentrum Sport)				
Menukaart Sportimpuls (Sport en Bewegen in de Buurt)				
Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (Sport en Bewegen in de Buurt)				

16. Wat zou u willen weten of wat is nodig om de inzet van erkende sport- en beweeginterventies in uw gemeente/bij organisaties die u ondersteunt te stimuleren? open invoerveld programmeren

Bijlage 2 Online vragenlijst studenten bewegingswetenschappen

Beste student,

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voert het Mulier Instituut een onderzoek uit naar de bekendheid met en de inzet van erkende sport- en beweeginterventies. Binnen dit onderzoek wordt tevens gekeken naar de opvattingen van studenten over erkende sport- en beweeginterventies. Graag willen we jou hier enkele vragen over stellen. Het invullen van de vragenlijst duurt enkele minuten en de resultaten worden anoniem verwerkt.

1. In welk jaar van de studie zit je?

- 1^e jaar
- 2^e jaar
- 3^e jaar
- 4^e jaar
- 5^e jaar

Sport- en beweeginterventies zijn bedoeld om structurele sport- en beweegdeelname onder deelnemers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een beweegprogramma voor ouderen, wekelijkse sportactiviteiten op de basisschool voor kinderen of een hardloopcursus voor vrouwen met een migratieachtergrond. Sommige van deze interventies zijn zogenaamd ‘erkend’.

2. Weet je wat erkende sport- en beweeginterventies zijn?

- Ja, ik weet wat erkende sport- en beweeginterventies zijn
- Ik heb er weleens over gehoord/gelezen, maar weet niet precies (meer) wat het inhoudt [Ga naar vraag 4]
- Nee, ik heb daar nog nooit over gehoord/gelezen [Ga naar vraag 4]

3. Je hebt zojuist aangegeven te weten wat erkende sport- en beweeginterventies zijn. Kun je toelichten wat volgens jou erkende sport- en beweeginterventies zijn?
open invoerveld programmeren

Volgende pagina

Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject voor sport- en beweeginterventies. Binnen dit Erkenningstraject Interventies worden sport- en beweeginterventies beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Er zijn drie erkenningsniveaus:

- Goed Beschreven; er is een goede beschrijving van de doelen, aanpak en uitvoering van de interventie.
- Goed Onderbouwd; de werkzaamheid van de interventie is aan de hand van wetenschappelijke theorieën/modellen onderbouwd.
- Effectief; de effecten van de interventie zijn in wetenschappelijk onderzoek aangetoond.

Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld op één van deze niveaus, dan spreken we van een erkende interventie.

4. Nu je deze uitleg hebt gelezen, heb je eerder over dit erkenningstraject voor sport- en beweeginterventies gehoord of gelezen?

- Ja, ik kende dit al van/via... (open invoerveld programmeren)

- Nee, ik kende dit erkenningstraject niet

5. Erkende sport- en beweeginterventies zijn te vinden in online databanken. Kun je aangeven in hoeverre je bekend bent met onderstaande online databanken?

	Nooit van gehoord	Weleens van gehoord, maar nooit bezocht	Weleens bezocht	Regelmatig bezocht
Interventiedatabase Gezond en Actief Leven (RIVM Centrum Gezond Leven)				
Interventiedatabase sport- en beweeginterventies/voorheen Effectief Actief (Kenniscentrum Sport)				
Menukaart Sportimpuls (Sport en Bewegen in de Buurt)				
Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (Sport en Bewegen in de Buurt)				

6. In hoeverre vind je het belangrijk dat erkende sport- en beweeginterventies worden ingezet als aanpak om sport en bewegen onder inwoners van een wijk of gemeente te stimuleren?

- Zeer belangrijk
- Belangrijk
- Niet belangrijk/niet onbelangrijk
- Onbelangrijk
- Zeer onbelangrijk

Kun je kort jouw antwoord toelichten?

open invoerveld programmeren

7. Probeer je eens voor te stellen dat jij straks als bewegingswetenschapper wordt betrokken bij een project om sport en bewegen te stimuleren bij een bepaalde doelgroep (bijv. jeugd, chronisch zieken, kinderen met overgewicht). Kun je één of meerdere voorwaarden noemen waar een interventie volgens jou aan moet voldoen om deze te kiezen als aanpak?

Meer antwoorden mogelijk

- De interventie sluit aan bij de gekozen doelgroep
- De interventie sluit aan bij de werkzaamheden van lokale uitvoerders/professionals
- De interventie is aan te passen aan de lokale situatie
- De interventie is makkelijk uitvoerbaar/niet ingewikkeld
- Betaalbaarheid van de interventie
- Minimale investering in menskracht bij inzet van de interventie
- De interventie is duidelijk beschreven/beschikbaarheid van informatie over de interventie
- De interventie is aan de hand van wetenschappelijk modellen/theorie onderbouwd
- De effecten van de interventie zijn in onderzoek aangetoond
- Positieve ervaringen van andere gebruikers met de interventie
- De interventie heeft gratis een proefperiode waarin kan worden gekeken of deze aansluit
- De interventie is erkend
- Anders, namelijk... (open invoerveld programmeren)

Bedankt voor jouw deelname aan dit onderzoek!

Bijlage 3 Interviewschema sportkunde- en ALO-opleidingen

Achtergrondinformatie geïnterviewde

Opleiding:

Locatie:

Naam geïnterviewde:

Functie geïnterviewde binnen opleiding:

Erkenningstraject interventies en de databases

Sport- en beweginginterventies zijn bedoeld om structurele sport- en beweegdeelname onder deelnemers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een beweegprogramma voor ouderen, wekelijkse sportactiviteiten op de basisschool voor kinderen of een hardloopcursus voor vrouwen met een migratieachtergrond. Het gaat hierbij niet om een eenmalige sport- of beweegactiviteit.

1. Weet u wat 'erkende' sport- en beweginginterventies zijn? Zo ja/nee, kunt u dit toelichten?
  - Was al u op de hoogte van 'erkende' sport- en beweginginterventies voorafgaand dit onderzoek?

Ik zal u een korte toelichting geven over het erkenningstraject van sport- en beweginginterventies: *Binnen het Erkenningstraject Interventies worden sport- en beweginginterventies beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Er zijn drie erkenningsniveaus:*

- *Goed Beschreven (er is een goede beschrijving van de doelen, aanpak en uitvoering van de interventie).*
- *Goed Onderbouwd (de werkzaamheid van de interventie is aan de hand van wetenschappelijke theorieën/modellen onderbouwd).*
- *Effectief (de effecten van de interventie zijn in wetenschappelijk onderzoek aangetoond).*

Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld op één van deze niveaus, dan spreken we van een erkende interventie. Kenniscentrum Sport coördineert het erkenningstraject voor sport- en beweginginterventies. Voorbeelden van erkende interventies zijn: Walking Football (KNVB, Goed Beschreven), Special Heroes (Stichting Special Heroes Nederland, Goed Onderbouwd) en Lekker Fit! Basisonderwijs (Gemeente Rotterdam, Effectief).

2. Bent u bekend met het erkenningstraject dat ik net heb beschreven? Zo ja/nee, kunt u een toelichting geven?
3. Erkende interventies staan in meerdere online databases. Kent u één van deze databases?
Zo ja:

- Kunt u deze benoemen?
- Heeft u de database weleens bezocht? Zo ja, waarom?

Indien geen of maar een deel van de databases wordt genoemd dan per database bovenstaande vragen navragen.

In de volgende online databases zijn erkende sport- en beweginginterventies opgenomen. Kunt u aangeven of u de database kent, deze weleens heeft bezocht en wat eventueel de reden van het bezoek was?

- Interventiedatabase Gezond en Actief Leven met erkende leefstijlinterventies van RIVM

- Interventiedatabase sport- en beweeginterventies van Kenniscentrum Sport (voorheen Effectief Actief)
  - Menukaart Sportimpuls van het programma Sport en Bewegen in de Buurt
  - Menukaart Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG) van het programma Sport en Bewegen in de Buurt
4. Denkt u dat uw collega's bekend zijn met het erkenningstraject en de databases? Zo ja/nee, kunt u dit toelichten?

Rol erkende interventies binnen het curriculum

5. Is er aandacht voor het thema 'erkende interventies' binnen het curriculum van de opleiding?

Zo ja:

- Kunt u toelichten binnen wat voor soort vakken (leerjaar) of projecten het terugkomt?
- Wat moeten de studenten in het kader van erkende interventies weten of doen binnen deze vakken?

Zo nee:

- Kunt u toelichten waarom dit niet het geval is?
- Is er binnen de opleiding wel aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing van sport- en beweeginterventies (op basis van bijvoorbeeld gedragstheorieën) of werkzame elementen van interventies?
- Op basis van wat u nu weet, vind u dat het thema 'erkende interventies' binnen het curriculum van de opleiding zou moeten worden opgenomen? Zo ja/nee, kunt u dit toelichten?

Overig:

6. Heeft u tenslotte nog wat toe te voegen over het onderwerp 'erkende interventies' of de opleiding (iets wat wel belangrijk is maar nog niet aan bod is gekomen tijdens dit interview)?

Bijlage 4 Interviewschema beleidsambtenaar sport casestudie

Achtergrondinformatie geïnterviewde

Naam:

Functie:

Aantal jaar in functie bij gemeente:

Algemeen sport- en beweegstimuleringsbeleid

1. Is in het gemeentelijk beleid aandacht voor sport- en beweegstimulering van inwoners?

Zo ja, Kunt u toelichten wat het sport- en beweegstimuleringsbeleid in uw gemeente inhoudt?

- Wat wil uw gemeente met het sport- en beweegstimuleringsbeleid bereiken? (wat zijn de belangrijkste doelen?)
- Is er aandacht voor specifieke doelgroepen? Zo ja/nee, kunt u dit toelichten?
- Wat wordt gedaan om de genoemde beleidsdoelen te bereiken (activiteiten)?

Zo nee, kunt u aangeven waarom er geen of weinig aandacht is voor sport- en beweegstimulering van inwoners?

Organisatie/samenwerking gemeentelijk sport- en beweegstimuleringsbeleid:

2. Welke partijen (en in welke mate) zijn betrokken bij het opstellen van de beleidsdoelen op het gebied van sport- en beweegstimulering?

- Welke partij(en) beslist wat wordt gedaan (gekozen sport- en beweegactiviteiten, samenwerking, etc.)?
- Wie zijn de belangrijkste uitvoerende partijen t.a.v. het bereiken van de doelen?

Inzet (erkende) sport- en beweeginterventies

3. Sport- en beweeginterventies zijn bedoeld om structurele sport- en beweegdeelname onder deelnemers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan een beweegprogramma voor ouderen, wekelijkse sportactiviteiten op de basisschool voor kinderen of een hardloopcursus voor vrouwen met een migratieachtergrond. Het gaat hierbij niet om een eenmalige sport- of beweegactiviteit. Worden binnen de gemeente sport- en beweeginterventies ingezet om de sport- en beweegdeelname onder inwoners van de gemeente te stimuleren?

Zo ja inzet sport- en beweeginterventies:

- Kunt u noemen welke sport- en beweeginterventies de afgelopen 12 maanden zijn ingezet in de gemeente?
- Bent u bekend met 'erkende' sport- en beweeginterventies?

Als blijkt dat de geïnterviewde deze vraag niet kan beantwoorden omdat hij of zij niet weet wat 'erkende' interventies zijn, dan de volgende uitleg geven:

Binnen het Erkenningstraject Interventies worden sport- en beweeginterventies beoordeeld op kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit. Er zijn drie erkenningsniveaus:

- *Goed Beschreven (er is een goede beschrijving van de doelen, aanpak en uitvoering van de interventie).*

- *Goed Onderbouwd (de werkzaamheid van de interventie is aan de hand van wetenschappelijke theorieën/modellen onderbouwd).*

- *Effectief (de effecten van de interventie zijn in wetenschappelijk onderzoek aangetoond).*

Wanneer een interventie positief wordt beoordeeld op één van deze niveaus, dan spreken we van een erkende interventie.

- Weet u of de sport- en beweeginterventies, die de gemeente inzet, erkende interventies zijn?

Bij inzet 'erkende' interventies:

- Welke interventies zijn 'erkende' interventies?
- Worden 'erkende' sport- en beweeginterventies in het kader van de Sportimpuls ingezet of ook daarbuiten?
- Waarom zet de gemeente 'erkende' interventies in?
- Wat zijn in het algemeen u ervaringen met het inzetten van 'erkende' interventies?
- Ziet u voordelen in het inzetten van 'erkende' interventies?
- Zijn er volgens u ook nadelen bij het inzetten van 'erkende' interventies?

Bij geen inzet 'erkende' interventies:

- Waarom zet de gemeente geen 'erkende' interventies in?
- Ziet u voordelen in het inzetten van 'erkende' interventies?
- Zijn er volgens u ook nadelen bij het inzetten van 'erkende' interventies?
- Wat wilt u weten of wat is nodig om wel 'erkende' interventies binnen uw gemeente in te zetten?

Als de geïnterviewde niet weet of 'erkende' interventies worden ingezet:

- Ziet u voordelen in het inzetten van 'erkende' interventies?
- Zijn er volgens u ook nadelen bij het inzetten van 'erkende' interventies?
- Wat wilt u weten of wat is nodig om 'erkende' interventies binnen uw gemeente in te zetten?

Zo nee inzet sport- en beweeginterventies:

- Waarom worden geen sport- en beweeginterventies ingezet?
- Bent u bekend met 'erkende' sport- en beweeginterventies?
- Ziet u voordelen in het inzetten van 'erkende' interventies?
- Zijn er volgens u ook nadelen bij het inzetten van 'erkende' interventies?
- Wat wilt u weten of wat is nodig om 'erkende' interventies binnen uw gemeente in te zetten?

Keuzeprocès (erkende) sport- en beweeginterventies

4. Welke personen/partijen beslissen om een bepaalde sport- en beweeginterventie in het kader van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid in te zetten?
  - Wat is hierbij uw rol?
  - Wat is de rol/taak van de overige personen/partijen?
  - Kunt u kort toelichten hoe een dergelijk beslisproces wordt vormgegeven?
  - Welke voordelen heeft het volgens u om gezamenlijk met deze personen/partijen te beslissen welke sport- en beweeginterventie wel/niet wordt ingezet?
  - Zijn er nog uitdagingen/belemmeringen als het gaat om samen met deze personen/partijen te beslissen welke sport- en beweeginterventie wel/niet wordt ingezet?
  - Is er een persoon/partij die u in de toekomst graag zou willen betrekken bij het beslisproces?

Einde

5. Wilt u nog iets toevoegen aan dit gesprek?

